

Wybrane nazwy obiektów terenowych wodnych i lądowych powiatu stargardzkiego i łobeskiego

Celem mojego artykułu jest zaprezentowanie wybranych ciekawych nazw terenowych wodnych (rzeki, potoki, kanały, jeziora itp.) i lądowych (góry, wzniesienia, pagórki, lasy, użytki ekologiczne, uroczyska itp.) z terenu dwóch powiatów - stargardzkiego i łobeskiego.

Nazwy te zebrane zostały w wyniku ekscerpacji źródłowej. Zanotowano je na mapach niemieckich i polskich, we wcześniejszych opracowaniach naukowych, w katalogach jezior polskich, przewodnikach turystycznych itp. (zob. wykaz literatury).

Z zebranych nazw utworzyłam słownik. Hasłem jest oficjalna współczesna nazwa polska. Budowa artykułu hasłowego jest następująca: charakter obiektu, powierzchnia (w przypadku jezior), długość (w przypadku cieków wodnych), wysokość nad poziomem morza (w przypadku gór i wzniesień), jego lokalizacja, zapisy źródłowe (zapis nazwy, data, lokalizacja w źródle) oraz etymologia nazwy (niemiecka i polska).

Przy ustalaniu etymologii korzystałam ze słowników języka polskiego, słowników etymologicznych, słowników gwar polskich.

Ekonomia miejsca wymusiła rezygnację z odsyłaczy.

SŁOWNIK NAZW TERENOWYCH WODNYCH

BAGNOCISZEWO, użytekekologicznyna terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego; płytki, zarastający zbiornik wodny o pow. 28,5 ha, 2,5 km na pd.-wsch. od msc. Krzemień, *Bagno Ciszewo* 1999 MIPK. – Etym.: zest. ap. *bagno* z n. ponowioną z n. msc. *Ciszewo*.

BIAŁE, jez., pow. 1,2 ha, 1 km na zach. od msc. Kiczarowo, *Białe* 1991 FilipJ 75, 1999 Przeg. pww. - Etym.: n. od adi. *biały*.

BIAŁY POTOK, p. dp. Krąpieli, dł. ok. 20 km, uj. 1 km na pn. od msc. Dalewo, *Biały Potok*, *Biała Bach* 1951 R 9, *Biały Potok* Mp 25. – Etym.: dzisiejsza n. to zest. adi. *biały* z ap. *potok* 'wartki nurt wody, płynącej wąskim, kamiennym korytem' SJP II 857. Wcześniej n. niem. hybrydalna, I człon od adi. *biały*, w II członie niem. ap. *Bach* 'potok, struga'.

BŁOTNO, jez., pow. 22,5 ha, sąsiaduje od strony pn. z msc. Błotno, *Jacobsdorfer See* 1923 MpN 100, *Jacobsdorfer See* 1928 Mps, *Jez. Błotno* Mp 25, 1991 ChKat 161, *Jez. Błotno*, *Jakobsdorfer See* 1983 HO 204. – Etym.: dzisiejsza n. jest n. ponowioną z n. msc. *Błotno*. Wcześniejsza n. niem. to zest. adi. od n. msc. *Jakobsdorf* (dziś *Błotno*) z ap. *See* 'jezioro'.

BOBROWE MOKRADŁA KOŁO ŚWIĘTOBORCA, rezerwat przyrody, pow. 80 ha, 2 km na pn.-wsch. od msc. Lesięcin, *Bobrowe Mokradła Koło Świętoborca* 1999 WPGW 97. – Etym.: zest. adi. *bobrowe* (od ap. *bóbr* ‘Castor fiber’), ap. *mokradła* ‘grząskie, podmokłe tereny’ SJP II 203 i wyr. przyimk. lokalizującego *koło Świętoborca*.

BRZEZINA, jez., pow. 10 ha, sąsiaduje od zach. z msc. Brzezina, *Brizina* 1233 PU I 357, *Bryzena* 1295 PU III 231, *Bricena* 1313 PU V 117, *Brzezina*, *Scheiben-See* 1934 KozA 13, *Brzezina* 1999 Dolice PT 7 - Etym.: dziś n. od ap. **berzina*, pol. *brzezina* ‘las brzozowy’ SP I 200. Późniejsza n. niem. to zest. ap. *Scheibe* ‘krążek, tarcza’ (n. nadana od kształtu obiektu) z ap. *See* ‘jezioro’.

BRZEŹNICA, p. dp. Brzeźnickiej Węgorzy, dł. 4 km, uj. do jez. Brzeźno 2 km na pd.-wsch. od msc. Brzeźniak, *Bresnizca* 1254 PU II 5, *KozSO* 407, *Brzeźnica*, *Briesenitz* 1934 KozA 13, *Bresenitz - Bach* 1948 TrEO II 41, *Briesenitz* 1964 LorH 13, *Brzeźnica* Mp25. – Etym.: n. z suf. *-ica* od adi. **berzōnō* (: **berza*, pol. *brzoza* ‘Betula’) albo top. prym. od ap. *brzeźnica* ‘roślina z gromady paprotników, z rzędu paproci’ KSJP I 219. N. niem z ap. *Bach* ‘potok, struga’. Por. NRzP 25.

BRZEŹNICKA WĘGORZA, l. dp. Regi, dł. 17,2 km, uj. (w połączeniu z Reską Węgorzą) 3,5 km na pd.-zach. od msc. Łobez, *Brzeźnicka Węgorza*, *Aal Bach* 1951 R 25, *Brzeźnicka Węgorza* Mp25. – Etym.: dzisiejsza n. to zest. adi. *brzeźnicka*, od n. msc. *Brzeźnica* z adi. *węgorza* ‘rzeka z węgorzami’. Wcześniejsza n. niem. to zest. ap. *Aal* ‘węgorz’ z ap. *Bach* ‘potok, strumień’.

BRZEŹNO, jez. pow. 87,5 ha, 1 km na pd.-wsch. od msc. Brzeźniak, *Rosenfelder See* 1780 Schm, *Resenfelder See* 1928 Mpl, *Brzeźno*, *Rosenfelder See* 1934 KozA 13, *Jez. Brzeźno* Mp25. - Etym.: dziś n. utworzona suf. *-no* od ap. *brzoza* ‘drzewo, Betula’. Wcześniejsza n. niem. to zest. adi. od n. ponowionej z n. msc. *Rosenfeld*, dziś *Brzeźniak* z ap. *See* ‘jezioro’.

BYTOWO, jez., pow. 10 ha, 0,7 km na pd. od msc. Bytowo, *Butzowe* 1321 RCDB I 473, *Büto* 1564 RCDB A XXIV 300, *Butow See* 1633 Pis, *Gr. Butow See* 1928 Mps, *Jez. Bytowo* Mp25, 1991 ChKat 160, *Jez. Bytowo*, *Bütow See* 1983 HO 204. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Bytowo*. N. niem. jest zest. n. ponowionej z n. msc. *Bütow*, dziś *Bytowo* z ap. *See*.

CHEŁM, jez., pow. 7,4 ha, 3 km na pd.-wsch. od msc. Strzmiel, *Gollen See* 1780 Schm, *Chełm*, *Gollen See* 1934 KozA 14, *Jez. Chełm* Mp25, 1991 ChKat 139. – Etym.: być może nazwa brzmiała **Xl̥m̥no*, pol. *Chełmno* i była ponowiona z n. wzniesienia (ib. *Gollenberg*), por. **xl̥m̥ō* ‘chełm, wzniesienie, wzgórze’. W zapisach pom. realizacja **l̥* jako *oł*. Wcześniej n. niem. ponowiona z n. *wzgórza*. Por. BNWS 26.

CHLEBOWO, jez., pow. 5,6 ha, 2,5 km na pn.-wsch. od msc. Chlebówko, *Chlebowo*, *Klebow-See* 1934 KozA 14, *Jez. Chlebowo* 1983 HO 204, 1994 FilipJ 71. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Chlebowo*. N. niem. z ap. *See* ‘jezioro’.

CHOCIWEL (STARZYC), jez., pow. 63,5 ha, sąsiaduje z pd.-wsch. częścią msc. Chociwel, *stagnum Stariz* 1248 PU I 561, także LorH 116, TrEO II 36, *Staruz* 1286 PU II 605, *Grote Staricz*, *Lutteke Staricz* 1338 PU X 248, *Kutzawil* 1338 PU X 248, *Kotzawil* 1338 RCDB A XVIII 111, *Grosse Staritz See* 1780 Schm, *Chociwel*, *Kotzawil* 1934 KozA 14, *Jez. Chociwel* Mp25, *Chociwel*, *Starzyc* 1991 ChKat 148. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Chociwel*, niem. *Freienwalde*. Wcześniej n. z suf. **-icō* od adi. *stary*. Przejściowo z czł. *gross* ‘duży’ i ap. *See* ‘jezioro’. Por. BNWS 26-27.

CHOJNICZKA, jez., pow. 10 ha, 2 km na pn-wsch. od msc. Storkowo, *Klein Roth* See 1928 Mps, *Jez. Chojniczka* 1983 HO 202, 1999 Przegł. pww. – Etym.: dziś n. z suf. *-iczka* od ap. *chojna* ‘gałęzie drzew świerkowych’ SS I 144. Wcześniej n. niem. zest. adi. *klein* ‘mały’, *roth* ‘czerwony’ z ap. See. Por. BNWS 27.

CZAPLINIEC, użytek ekologiczny, pow. 9,8 ha, 1,5 km na pn.-wsch. od msc. Ziemomyśl „A”, siedlisko czapli, *Czapliniec* 1999 DT 28. – Etym.: n. z suf. *-iniec* od ap. *czapla* ‘ptak, Ardea’.

CZARNE DOLNE, jez., pow. 1,1 ha, 2 km na pd.-wsch. od msc. Węgorzyno, *Jez. Czarne Dolne* Mp25. – Etym.: zest. adi. *czarne* z adi. *dolne*.

CZARNE GÓRNE, jez., pow. 7,5 ha, 2 km na pd.-wsch. od msc. Węgorzyno, *Jez. Czarne Górne* Mp25, 1991 ChKat 149, *Czarne Górne, Ober Schwarzer* See 1991 MGW 88 – Etym.: n. polska jest kalką n. niem., por. adi. *ober* ‘górnny’, adi. *schwarz* ‘czarny’. W nazwie niem. dodany człon See.

DŁUGIE, jez., pow. 46,5 ha, 3 km na pn.-wsch. od msc. Ińsko, *Dolgen* See 1923 MpN100, *Długie, Gr. Dolgen-See* 1934 KozA 15, *Jez. Długie* Mp25, 1991 ChKat 149. – Etym.: n. od adi. *długie*. W zapisach pom. realizacja **-l-*, a więc **Dłgoje II Dołgie*. N. niem. z adi. *gross* ‘duży’ i ap. See ‘jezioro’.

DŁUSKO, jez., pow. 75,8 ha, sąsiaduje od pd.-wsch. z msc. Dłusko, *Dolghen* 1284 PU II 525, *Dolgen* See 1928 Mpł, 1964 LorH 25, *Dłusko, Langer* See 1951 R 56, *Jez. Dłusko* Mp25, *Dłusko, Długie* 1999 Przegł. pww. – Etym.: n. ponowiona n. msc. *Dłusko*. Najstarsze zapisy n. jez. pozwalają odczytać pierwotną formę jako **Dłgoje*, tj. *Dołgie*.

DOBIESZEWO, jez., pow. 3,8 ha, 2 km na pn-wsch. od msc. Dobieszewo, *Jez. Dobieszewo* Mp25, 1991ChKat 139. – Etym.: n. ponowiona z n. msc. *Dobieszewo*.

DOBRZANY (SZADZKOWSKIE), jez., pow. 76 ha, 2 km na pd.-zach. od msc. Dobrzany, *Saatziger* See 1928 Mps, *Zadzko, Zaatziger* See 1934 KozA 23, *Jez. Dobrzany* Mp25, *Szadzko, Saatziger* See 1983 HO 204, *Dobrzany, Szadzkwskie* 1991 CHKat 160. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Dobrzany*. Oboczna n. jez. *Szadzkwskie* to adi. od msc. *Szadzko*. Wcześniej n. niem. ponowiona z n. msc. *Saatzig*, dziś *Szadzko* z ap. See ‘jezioro’.

DOLICE, jez., pow. 18,5 ha, sąsiaduje od pn. strony z msc. Dolice, *Dölitz* See 1928 Mps, *Dolce, Dölitz* See 1934 KozA 15, *Jez. Dolice* Mp25, *Jez. Dolice, Dölitz* See 1983 HO 204, *Dolice* 1991 ChKat 160. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Dolice*. Wcześniej n. niem. ponowiona z n. msc. *Dölitz*, dziś *Dolice* z ap. See ‘jezioro’.

DOŁŻYCA (DOŁŻNICA), p. dp. Krępy, dł. ok. 7,4 km, uj. 0,5 km na pd. od msc. Wiechow, *Dolsnize* 1269 PU II 216, *Dołżnica, Dłużnica, Linsen B.* 1934 KozA 15, *Dołżyca, Linsen Bach* 1951 R 60, *Dołżyca* Mp25, *Dołżyca, Dołżnica, Linsen Bach* 1983 HO 204. – Etym.: n. z suf. **-bnica* od adi. **dłgō* z pom. rozwojem **-l-*. Por. NRzP 34-35. N. niem. *Linsen Bach* to zest. ap. *Linse* ‘soczewica, Lens culinaris’ z ap. *Bach* ‘potok, struga’.

DUBIE (GINAWSKIE), jez., pow. 11 ha, 1 km na pn.-wsch. od msc. Ginawa, *Düpten* See 1928 Mpł, *Dubie, Düpten* See 1934 KozA 15, *Jez. Dubie, Ginawskie* Mp25, 1991 ChKat 149. – Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczną n. niem., która jest zestawieniem średnim. *dupe, dupte*, holsztyńskie *düp, düpe* ‘Tiefe, głębia, toń, głębia’ z ap. See ‘jezioro’. Nazwa oboczna *Ginawskie* jest adi. od n. msc. *Ginawa*. Por. BNWS 42.

GARDNO, jez., pow. 5,2 ha, 3,5 km na pn. od msc. Węgorzyno, *Jez. Gardno* Mp25, *Gardno* 1991 ChKat 149, 1999 Przeg. pww. – Etym.: n. ponowiona z n. msc. *Gardno*.

GARDZKO (MOGILICKIE), jez., pow. 91 ha, 4 km na pn. od msc. Sądów, *Cartzke* 1233 CPD 454, *Carzke* 1233 PU I 357, LorH 46, *Caike* 1259 PU II 59, *stagnum Carceke* 1313 PU V 117, *Blein See* 1934 MTW, *Grodzisko, Blein See* 1934 KozA 16, *Gardzko, Blein See* 1951 R 72, 1983 HO 203, *Jez. Gardzko* Mp25, 1991 ChKat 171, *Mogilickie* Ex. – Etym.: dziś n. z suf. *-*bsk-* od ap. **gardz*, pol. 'gród'. Stare zapisy wskazują na pochodzenie nazwy od ap. **krkz*, pol. 'karczek, kark'. Nazwa potoczna *Mogilickie* jest adi. od n. msc. *Mogilica*. N. niem. *Blein See* to zest. ap. *Blei (Blei(h)e)* 'leszcz, Abramis brama' z ap. *See*. Por. HEB 45.

GĘSI DOŁEK, użytek ekologiczny na rozlewisku wodnym, pow. 9,7 ha, 1 km na pd.-wsch. od msc. Sądów, siedlisko gęsi, perkozów, łabędzi, *Gęsi Dołek* 1999 DT 28. – Etym.: zest. adi. od ap. *gęś* 'ptak, Anser' z ap. *dołek* 'mały dół'.

GŁĘBOKIE (PYRZYCKIE), jez., pow. 42 ha, 2 km na pd.-zach. od msc. Dolice, *Glabbok* 1233 CPD 454, *Clambeck* 1259 PU II 59, *stagnum Glambuk* 1295 PU III 230, *Glabbeck* 1780 Schm, *Głębokie, Glambek See* 1934 KozA 15, *Głębokie* 1991 ChKat 170, 1999 Przegł. pww., *Pyrzyckie* Ex. – Etym.: n. od adi. **glā bokoje*, pol. *głębokie*. W substytucji niem. wahanie nagł. G- II K- i wyrównanie do *beck*, por. średniem. ap. *bęke* 'struga'. Nazwa oboczna *Pyrzyckie* to adi. od n. msc. *Pyrzyce*. Por. BNWS 49.

GNIŁA INA (ZGNIŁA INA, +*BUČBNICA, +*BUKBNICA), l. dp. Małej Iny, uj. 2 km na pn.-wsch. od msc. Dobropole Pyrzyckie, *Butzniza* 1295 PU III 231, *Zgniła Ina* 1890 SGKP XI 374, *Kanalgraben* 1922 Schmidt 229, *Gniła Ina, Zgniła Ina, Kanal-Graben* 1983 HO 203. – Etym.: dziś zest. adi. *gniła, zgniła* 'charakterystyczna dla czegoś, co zgniło' SJP III 1010 z n. ponowioną z nazwy rzeki *Ina* (zob.). E. Rzetelska – Feleszko w NRzP 24 nazwę +**Bučbnica* rekonstruuje na podst. zapisu *Butzniza* z PU III 231 i interpretuje ją jako n. z suf. *-*ica* od adi. **bučbna*, por. pol. *buczeć* 'butwieć' Brückner 46 i part. *zbuczniały* 'zbutwiały' ib. 649. Nazwę tę można zrekonstruować również jako **Bukbnica* od ap. *buk* 'drzewo, *Fagus silvatica*'. Nazwa niem. to zest. ap. *Kanal* 'kanał' z ap. *Graben* 'rów'.

GOLNICA₁, l. dp. Reskiej Węgorzy, dł. 12 km, uj. 1 km na pn.-wsch. od msc. Runowo, *Gollnitz* 1918 Rav, *Golnica* 1930 KozSO 9, *Golnica, Gollnitz B.* 1934 KozA 15, *Golnica, Gallnitz* 1951 R 81, *Golnica* Mp25. – Etym.: n. z suf. *-nica* od adi. 'goły', por. też pol. ap. *gola* 'miejsce niezalesione albo równe, pustkowie' Brückner 149. W zapisie niem. substytucja *o* → *a*. Por. NRzP 40.

GOLNICA₂, p. dp. Reskiej Węgorzy, częściowo sztuczny przekop, łączy stawy rybne (dawne jez. Połchowskie) z Reską Węgorzą, uj. 2,5 km na pd.-zach. od msc. Runowo Pomorskie, *Golnica, See Gr.* 1991 MGW 10. – Etym.: n. nowa, zob. jw. Wcześniej n. niem. zest. ap. *See* z adi. *gross* 'wielki, duży'.

GOŚCISŁAW, jez., pow. 2,8 ha, w msc. Gościsław, *Gościsław* Ex. – Etym.: n. ponowiona z n. msc. *Gościsław*.

GOWIENICA, p. dp. Płoni, dł. ok. 12,5 km, uj. do jez. Miedwie 0,5 km na pd. od msc. Wierzchłąd, *Gouena* 1176 LorH 37, *Gounizam* 1235 PU I 381, *Gowe flu* 1618 Lub, *Gouniza* bez daty LorH 39, *Hovnetzgroawe* 1922 Schmidt 123, *Gownica, Gowna* 1930 KozSO 418, *Gowienica, Hufnitz* 1951 R 85, *Hufenitz Bach* 1964 LorH 39, *Gowienica, Hovnetzgroawe, Hufenitz, Hufnitz* 1983 HO 201, *Gowienica* Mp25. – Etym.: n. z suf. *-*ica* od ap. **govbno* 'kał, brud'. W najstarszym zapisie końcówka

–a. Por. NRzP 40. N. niem. *Hufenitz*, *Hufnitz* to adaptacje fonetyczne n. słowiańskiej (w niem. częste *o* → *u*); słowiańskie dźwięczne *-w-* Niemcy przejęli jako *-f-*, później adideacja do ap. *Huff(e)* ‘kopyto’, ‘włoka’, ‘łan’). W n. niem. *Hovnetzgroawe* II człon to dniem. ap. *grawe* ‘rów, dół’.

GRABOWO, jez., pow. 3,8 ha, 0,5 km na pd.-zach. od msc. Grabowo, *Grabowo* 1994 FilipJ 75. – Etym.: n. relacyjna, ponowiona z n. msc. *Grabowo*.

GRABOWSKIE (KICKO), jez., pow. 60 ha, 3 km na pn. od msc. Grabowo, *Patsch See* 1780 Schm, 1918 Rav, 1923 MpN 100, *Jez. Grabowskie* Mp25, *Grabowskie, Kicko* 1984 FilipJ 130, *Kicko* 1999 Przegl. pww. – Etym.: dziś n. to adi. od n. msc. *Grabowo*. Oboczna n. *Kicko* jest również n. relacyjną, ponowioną z nazwy nieistniejącego jez. **Kikbsk-*. Wcześniej n. niem. zest. ap. *Patsch* ‘błoto’ z ap. *See* ‘jeziorko’.

GRZYBIENIOWE JEZIORKO, rezerwat florystyczny, pow. 5 ha, 1,5 km na wsch. od msc. Ognica, jez. zarastające przez grzybienienie, *Grzybieniowe Jezioro* 1983 PZp 181. – Etym.: zest. adi. od ap. *grzybień* ‘roślina wodna, *Nymphaea*’ z ap. dem. *jeziorko*.

INA, p. dp. Odry, dł 129,1 km, uj. do Kanału Iński Rów na pd.-zach. od msc. Inoujście (poza granicami powiatu stargardzkiego), *Yna* 1220 PU I 254, 1233 CPD 454, 1295 PU III 246, *Yne* 1226 PU I 295, *Ynam* 1233 PU I 357, 1269 PU II 216, *Ina* 1248 PU I 561, bez daty LorH 39, *Ywa* 1433 RCDB B IV 134, *Gr. Ihne fluvius* 1550 Münster, 1618 Lub, XVI / XVII Homanno, *Gr. Ihne Flu.* 1633 Pis, *Ine fl.* 1654 d’Abe, *Ihna fluss* 1780 Schm, *Ihna* 1817 Cursch, 1882 SGKP III 248, 1885 SGKP VI 933, 1890 SGKP XI 256, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Ina, Ihna* 1934 KozA 16, 1951 R 98, *Ina* Mp25. – Etym.: T. Milewski, za M. Rudnickim, uznaje tę nazwę za słowiańską. M. Vasmer (*Zeitschr. f. slav. Philol.* 5, s. 366) wiąże tę nazwę z nazwami iliryjskimi, a T. Lehr – Splawiński z pie. **oi -n-* ‘on, tamten, jeden’ (por. łac. *ūnus*, ze stłac. *oinos*, goc. *ains*, scs. *inǔ* ‘jeden, inny’). M. Rudnicki (SO 18, s. 424), uznając etymologię Lehra – Splawińskiego za możliwą, podkreśla, że nie przeczy ona rodzimemu pochodzeniu słowiańskiej nazwy *Ina*. Formy słowiańskie i iliryjskie mogą być paralelne, ale niezależnie od siebie utworzone z tych samych elementów praindoeuropejskich, bo zarówno w iliryjskim jak w słowiańskim pie. *o* przeszło w *a*, a *oi* w *ai*, z czego w słowiańskim nagłosie *i*. M. Rudnicki rozwija jeszcze inną etymologię i wyprowadza nazwę *Ina* z fem. **jōna* lub **jyna*, a to z pie. **yu-na* lub **yū-na*, od pie. **yeu-* ‘młody’. Byłaby to zatem ‘młoda, świeża rzeka’. W. P. Schmidt (*Onomastica* 27 (1982) 63) wskazał na to, że rdzeń **ei-n-* został wyodrębniony w n. rzecznej i połączony z n. msc. zatopionej u ujścia Odry *nobilissima civitas Jumne* (Adam z Bremy). Jako forma podst. **Jumna* lub **Jumina* może wskazywać na przejście sl. **ju-* > *i-* i **-mn-* > *-n*. J. Udolph połączył n. rz. z bałtyckim hydronimem *Yn-auja*, *Inniskén*, *Inus*, *Inoč* i postulował (jak Toporow III 49 – 52 i I 57 dla pruskiego) rdzeń **in-* ‘woda, źródło’. Porównanie z n. rz. *Inn* (do rdzenia **en-* / **on-* ‘woda’, Krahe 105) jest niepewne. Por. Milewski 71-72, NRzP 43, HED 31.

IŃSKO, jez., pow. 529 ha, sąsiaduje z pn.-zach. częścią msc. Ińsko, *stagnum Ginz* 1209 PU II 216, *stagnum Intzke* 1248 PU I 561, *Enzig See* 1780 Schm, 1880 SGKP I 1324, 1918 Rav, *Ińsko, Enzig See* 1934 KozA 16, 1951 R 98, *Jez. Ińsko* Mp25, 1991 ChKat 149. – Etym.: n. z suf. **-vsk-* od n. rzeki *Ina* (zob.).

KAMIENNY MOST, jez., pow. 56 ha, 1 km na pn.-zach. od msc. Kamienny Most, *stagnum Lubelin* 1248 PU I 561, *Lubelin* 1284 PU II 526, tamże n. rzeki *rivulum Lubelin*, LorH 117, *Lubelyn* 1286 PU II 605, *Steinhöfeler See* 1780 Schm, *Kamienny*

Most, Steinhöfeler See 1934 KozA 16, *Jez. Kamienny Most* Mp25, 1991 ChKat 147. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Kamienny Most*. Dawniej n. jez. i rzeki była wspólna - n. z suf. *-in od n. osob. *Lubla* (: *Lubomir* Malec II 70). N. niem. *Steinhöfeler See* to zest. adi. od n. msc. *Steinhöfel* (dziś *Kamienny Most*) z ap. *See*.

KANAŁ RZEPLIŃSKI, l. dp. Iny, dł. ok. 10,5 km, uj. 4 km na pd.-wsch. od msc. Stargard, *Hauptabzugs-Gr.* 1923 MpN100, *Kanał Rzepliński, Hauptabzugs Gr.* 1951 R 282, 1983 HO 203, *Kanał Rzepliński* Mp25. – Etym.: zest. ap. *kanal* z adi. od n. msc. *Rzeplino*. Wcześniej n. niem. to zest. ap. *Hauptabzug* 'główne ujście', 'główny odpływ' z ap. *Graben* 'rów'.

KANIA, p. dp. Krąpieli, dł. ok. 7,5 km, uj. 1,2 km na wsch. msc. Chlebowo, *Kania, Papen Bach* 1951 R 117, 1983 HO 204, *Kania* Mp25. – Etym.: dziś n. dwuznaczna; wg NRzP 52 od ap. *kania* 'ptak drapieżny z rodziny sokołów, Milvus' albo 'rodzaj jadalnego grzyba, Lepiota procera' SJP I 870. Wg HED 40 nazwa rz. jest n. ponowioną z n. msc. *Kania*. Wcześniejsza n. niem. *Papen Bach* to zest. dniem. ap. *pap(e)* 'pastor, kapłan' (śrwsniem. *Pfaffe*, wsniem. *Pastor*) albo n. osob. *Pape* (*Familiennamenbuch* 224) z ap. *Bach* 'potok, struga'.

KARKOWO, jez., pow. 2,7 ha, 0,5 km na pn.-wsch. od msc. Karkowo, *Karckow See* 1780 Schm, *Karkow See* 1923 MpN 100, *Karkowo, Karkow See* 1934 KozA 16, *Karkowo* 1994 FilipJ 71. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Karkowo*. Wcześniej n. niem. zest. n. ponowionej z n. msc. *Karkow*, dziś *Karkowo* z ap. *See* 'jezioro'.

KIEŁPINO DUŻE, jez., pow. 11 ha, 2 km na zach. od msc. Studnica, *Mittel Cölpin See* 1928 Mps, *Kiełpino, Gr. Kölpin See* 1934 KozA 16, *Jez. Kiełpino Duże* Mp25, 1991 ChKat 149. – Etym.: dziś n. z suf. -in od ap. **klpъ*, kasz. *kołp* 'łabędź'. Człon *duże* zastąpił niem. adi. *mittel* 'środkowy'. Por. BNWS 75.

KIESZCZE (KLESZCZE), jez., 6,5 km na pn.-zach. od msc. Ińsko, *Kleszcz, Kleist See* 1934 KozA 16, *Jez. Kieszczce, Kleszczce* 1983 HO 203. – Etym.: współczesna n. polska jest substytucją fonetyczną n. niem., por. n. osob. *Kleist* (częste na Pomorzu) albo ap. *kleszcz* 'Ixodes'. W II czł. n. niem. ap. *See* 'jezioro'.

KŁĘPNICKO, jez., pow. 53,5 ha, sąsiaduje z pn. stroną msc. Kłępnica, *Clempsicke* 1321 PU VI 29, LorH 32, *Glietziger See* 1780 Schm, 1928 Mpł, 1964 LorH 32, *Klempnicko, Glietziger See* 1934 KozA 16, *Jez. Kłępnicko* Mp25, 1991 ChKat 139. – Etym.: n. z suf. *-vsk- od rdzenia **klep-* (por. pie. rdzeń **kel-* 'zginać', por. Sławski II 218). Możliwe też pochodzenie od pol. ap. *klepa* 'samica łosia' i in. Sławski II 218, 220). Później suf. -nicko. Zapisy od 1780 r. wskazują na n. top. od rdzenia **glit-* (: **gli-* jak w pol. *głina, glista*), por. stpol. *glibiel* 'trzęsawisko' Sławski I 283. Por. BNWS 81.

KOŁKI (PARLINO MAŁE), jez., pow. 13,5 ha, 1,5 km na pn. od msc. Parlino, *Parlino, Kl. Parliner See* 1934 KozA 19, *Kołki, Parlino Małe* 1994 FilipJ 131, 1999 Przeg. pww. – Etym.: dziś n. od plur. ap. *kołki* 'podłużne kawałki ociosanego drewna' SJP I 964. Nazwa oboczna jez. *Parlino Małe* jest n. ponowioną z n. msc. *Parlino*, niem. *Parlin*. Człon *małe* jest kalką nie. adi. *klein* 'mały'. W n. niem. ap. *See* 'jezioro'.

KRĄPIEL, p. dp. Iny, dł. ok. 54 km, uj. 2,5 km na pd. od msc. Stargard, *Crampel* 1248 PU I 559, LorH 54, 1269 PU II 216, *Krampil* 1338 RCDB A XVIII 111, *Crampel flu* 1618 Lub, *Krampel* 1883 SGKP IV 608, *Crampehl* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1923 MpN100, *Krąpiel, Krampehl* 1934 KozA 17, 1983 HO 203, *Krampehl* LorH 54, *Krępiel, Krampehl* 1951 R 145, *Krąpiel* Mp25. – Etym.: n. z suf. *-elb od adi. *krąpъ* 'mały, krępy'. Por. NRzP 59. Rudnicki 46 wywodzi nazwę rzeki od adi. *krępeć*,

krępciu 'karłowaty' (scs. **krǣpēti* 'kurczyć się'). Widocznie rzeka „kurczyła się”, gdy brakło opadów. HED 46 wywodzi n. rz. od pol. ap. *krępa*, *krąpa*, *kępa* 'wzniesienie na bagnie'.

KRĘPA, l. dp. Krąpieli, dł. ok. 27 km, uj. 2 km na pd.-wsch. od msc. Krzywnica, *Spring-B.* 1923 MpN100, *Krępa*, *Krampe* 1934 KozA 17, *Krępa*, *Nonnen-Bach*, *Seebruch-Bach*, *Spring-Bach* 1951 R 145, *Krępa* Mp25. – Etym.: dziś n. od adi. *krępa*, tu 'rozłana, krótka, niosąca dużo wody'. Por. NRzP 60. Wcześniejsza n. niem. *Nonnen-Bach* jest n. metaforyczną, por. ap. *Nonne* 'zakonnica, mniszka' i ap. *Bach* 'strumień, potok'. Nazwa oboczna *Seebruch-Bach* jest n. top., zest. ap. *See*, ap. *Bruch* 'moczar, trzęsawisko' z ap. *Bach* (jw.). N. oboczna *Spring-Bach* to zest. ap. *Spring* 'źródło' z ap. *Bach*.

KRZEMIEŃ, jez., pow. 217,5 ha, sąsiaduje z pn. częścią msc. Krzemień, *Cremmin* 1780 Schm, *Kremminer See* 1918 Rav, 1928 Mps, *Krzemień*, *Kremminer-See* 1934 KozA 17, *Jez. Krzemień* Mp25, *Jez. Krzemień*, *Kremminer See* HO 202, 1991 ChKat 160. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Krzemień*. Wcześniej n. niem., zest. adi. od n. msc. *Kremmin*, dziś *Krzemień* z ap. *See* 'jezioro'.

KRZESINA (PRZYTOŃKA), p. dp. Reskiej Węgorzy, dł. 5 km, uj. w msc. Lesięcin, *Krzesina*, *Kressin* 1934 KozA 17, *Krzesina*, *Przytońka*, *Kressin Bach* 1991 MGW 10. – Etym.: n. dwuznaczna: n. z suf. *-in-* od ap. *krasa* w dawnym znaczeniu 'światło, blask, czerwień' (*ra* ≥ *re*) albo z suf. *-in-* od verb. *krzesać* 'wydobywać iskry, zwłaszcza przez uderzenie żelazem o kamień lub narzędziem stalowym o krzemień', także 'obrabiać powierzchnię kamieni za pomocą narzędzi' SJP I 1067. Por. NRzP 59. Nazwa oboczna *Przytońka* jest n. z suf. *-ka* od n. ponowionej z n. jez. *Przytoń* (rzeczka wypływa z tego jeziora).

LINÓWKO, jez., pow. 27,5 ha, 0,5 ha na pd. od msc. Linówko, *Linkowo*, *Lienichen-See* 1934 KozA 17, *Lienichen See* 1928 Mps, *Jez. Linówko* Mp25, 1983 HO 204, 1991 ChKat 148. – Etym.: dziś n. z suf. *-(ów)-ko* od ap. *lin* 'ryba, Tinca, tinca'; wg KozA 17 *Linkowo*. Wg BNWS 92 wcześniejsza n. niem. to zest. n. ponowionej z n. msc. *Lienchen*, dziś *Linkowo* z ap. *See* 'jezioro'.

ŁĘCZYCKIE, jez., pow. 22,5 ha, sąsiaduje z pn. częścią msc. Łęczycyca, *Jez. Łęczyckie* Mp25, 1991 ChKat 148. – Etym.: adi. od n. msc. *Łęczycyca*.

ŁOŹNICA, l. dp. Regi, dł. ok. 12,5 km, uj. w msc. Łobez, *Lotznitz Bach* 1780 Schm, 1918 Rav, 1928 Mpł, 1964 LorH 66, *Łoźnica*, *Lotznitz B.* 1934 KozA 18, 1951 R 177, *Łoźnica* Mp25. – Etym.: n. z suf. **-unica* od ap. *łoza* 'wierzba wiciowa, *Salix cinerea*'. N. niem. z czł. *Bach* 'potok, struga'. Por. HED 57.

MAŁA INA, l. dp. Iny, dł. ok. 48 km, uj. 3 km na pd.-wsch. msc. Stargard, *parva Yna* 1283 PU II 504, *Fuhle Ihne fluvius* 1618 Lub, 1633 Pis, 1654 d'Abe, *Faule Ihna* 1817 Cursch, 1918 Rav, *Mała Ina*, *Faule Ihna* 1934 KozA 16, 1951 R 181, 1983 HO 203, *Mała Ina* Mp25. – Etym.: dziś zest. adi. *mała* z n. ponowioną z n. rzeki *Ina* (zob.). N. niem. to zest. dniem. adi. *fuhl* 'ociężały, nieruchawy', później wniem. adi. *faul* 'leniwy' z n. ponowioną z n. rz. *Ihna* (dziś *Ina*). Najstarszy zapis z 1283 r. z łac. adi. *parvus* 'mały'.

MAŁKA, p. dp. Iny, dł. ok. 15,5 km, uj. w msc. Lubowo, *Małka*, *Asch Bach* 1951 R 181, 1983 HO 204, *Małka* Mp25. – Etym.: wg HED 58 współczesna n. rz. pochodzi od n. msc. *Małkocin*. Wcześniejsza n. niem. *Asch Bach* to zest. ap. *Asche* 'popiół' z ap. *Bach* 'potok, struga'.

MARIANOWSKIE, jez., pow. 86 ha, 1 km na pd.-wsch. od msc. Marianowo, *Marienfliesser See* 1780 Schm, *Grosser See* 1918 Rav, 1923 MpN 100, *Jez. Marianowskie* Mp25, 1983 HO 204, 1991 ChKat 159. – Etym.: dziś adi. od n. msc. *Marianowo*. Wcześniej n. niem., zest. adi. od n. msc. *Marienfliess*, dziś *Marianowo* z ap. *See* ‘jezioro’, później w I czł. adi. *gross* ‘wielki’.

MIEDWIE, jez., pow. 3491 ha, 7 km na zach. od msc. Stargard, tylko pn. część należy do powiatu stargardzkiego, *Medui* 1200-1208 PU I 180, *in stagnum Meduvi* 1220 PU I 254, *Meduwe* 1226 PU I 295, *Medui* 1248 LorH 69, *Maduya*, *Maduwe* 1316 PU V 251, *Madui lacus* 1618 Lub, 1633 Pis, *Madü See* 1780 Schm, 1817 Cursch, 1923 MpN 100, *Madüe* 1884 SGKP V 892, *Madue See* 1918 Rav, *Miedwie*, *Madü-See* 1934 KozA 18, 1951 R 188, 1983 HO 201, *Jez. Miedwie* Mp25, 1991 ChKat 159, *Madiza* Ex. – Etym.: n. od ap. **medw*, pol. *miód* (wg Lorentza i Trautmanna). J. Udolph łączy nazwę jez. z ie. **medhu-* ‘środkowy’, ze względu na obecność *-ü-* w zapisie. Por. n. rz. *Miedwinka* w HED 60 i BNWS 100-101. W świadomości starszych mieszkańców gminy Stargard utrwaliła się n. *Madiza*, która jest substytucją fonetyczną n. niem., por. *Madü*, dziś *Miedwie* i ap. *See*.

MIEDWINKA (NIEDŹWIEDZIANKA), p. dp. Płoni, dł. ok. 7,5 km, uj. do Jez. Miedwie, 1 km na pd.-zach. od msc. Morzyczyn, *Wurm Gr.* 1923 MpN100, *Miedwinka*, *Wurm Graben* 1951 R 188, *Miedwinka*, *Niedźwiedzianka*, *Wurm Graben*, *Bärenbruch Bach* 1983 HO 201, *Miedwinka* Mp25. – Etym.: dziś n. z suf. *-inka* od n. jez. *Miedwie*. N. oboczna *Niedźwiedzianka* jest kalką I czł. n. niem. *Bärenbruch Bach*, por. *Bär* ‘niedźwiedź’, suf. *-anka* zastąpił człon *Bruch* ‘moczar, trzęsawisko’. N. niem. *Wurm Graben* to zest. ap. *Wurm* ‘robak’ z ap. *Graben* ‘rów’.

MIELNICA, l. dp. Regi, uj. 2 km na wsch. od msc. Strzmiele, *Darsegube* 1284 PU II 525, *flumen Stramylsche beke* 1348 HED 61, *Möllnitz* 1930 KozSO 9, *Mössen* 1944 TK 100, *Mielnica* Mp25. – Etym.: n. z suf. *-nica* od ap. **mēlv*, pol. ‘miał, proch’ SJP II 150, por. adi. *miałki* ‘płytki, niegłęboki’ SS IV 191 i ap. *mielizna* ‘płytkie miejsce w jeziorze, rzece, morzu’ SJP II 159. W najstarszym zapisie złożenie sł. ap. **darž-e-* (por. kasz. *darga*, pol. *droga*) i sł. **gub-ja*, por. pol. *gubić* (w znaczeniu rzeki ze zmieniającym się korytem). Nazwa *Mössen Bach* to zest. sł. ap. **mōchv*, pol. ‘mech’ (ze zamianą sł. suf. **-bn-* na niem. *-en*) z ap. *Bach* ‘potok, struga’. Nazwa *Stramylsche beke* to zest. adi. od n. msc. *Stramehl*, dziś *Strzmiele*, poświęconej od 1401 r. przez LorH 118, z śrdniem. ap. *bēke* ‘struga’. Por. HED 61.

MIELNO, jez., pow. 55 ha, sąsiaduje z pd. częścią msc. Mielno, *Melne* 1284 PU II 525, 1295 PU III 230, *Mellin See* 1780 Schm, *Mellen See* 1918 Rav, 1928 Mpł, 1964 LorH 71, *Mielno*, *Mellen See* 1934 KozA 18, 1951 R 189, *Jez. Mielno* Mp25. – Etym.: n. z suf. **-bno* od ap. **mēlv*, pol. ‘miał, proch’, por. adi. *miałki* ‘płytki’. N. niem. z ap. *See* ‘jezioro’. Por. BNWS 101.

MOKRADŁO KRZESINA użytek ekologiczny, pow. 17 ha, 1,5 km na pn.-zach. od msc. Przytoń, *Mokradło Krzesina* 1999 WPGW 49. – Etym.: zest. ap. *mokradło* z n. ponowioną z n. rzeki *Krzesina*.

OGNICA, p. dp. Reczycy, dł. ok. 5,5 km, uj. 2 km na pd.-zach. od msc. Ognica, *Ognica*, *Feuer B.* 1934 KozA 19, *Ognica* Mp25. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem. z adaptacją słowotwórczą, por. ap. *Feuer* ‘ogień’, suf. *-ica* zastąpił człon *Bach* ‘potok, struga’.

OKOLE (OKUNY), jez., pow. 40 ha, sąsiaduje z pd.-zach. częścią msc. Okole,

Wokuhl-See 1564 RCDB A XXIV 301, *Wokulsche See* 1618 Lub, *Wokuhl See* 1718 Schm, 1928 Mps, *Okunie*, *Wokuhl-See* 1934 KozA 19, *Jez. Okole* Mp25, *Okole*, *Okuny* 1991 ChKat 160. – Etym.: n. od ap. **okolъ*, por. stpol. *okolek* ‘krąg, koło’ SS V 556 oraz adi. *okólny* ‘okrężny’. Nazwa oboczna jez. *Okuny* jest n. od gwarowego ap. *okun* ‘okoń, ryba, Perca fluviatilis’ Karłowicz III 436.

OKRZEJA, jez., pow. 93,5 ha, 3 km na pn.-zach. od msc. Mieszewo, *Qerne* 1284 PU II 525, *LorH* 93, *Quern See* 1780 Schm, 1918 Rav, 1928 Mpł, 1964 *LorH* 83, *Okrzeja*, *Quern-See* 1934 KozA 19, *Jez. Okrzeja* Mp25, 1991 ChKat 138. – Etym.: n. współczesna niejasna. Być może w związku z n. rzeki *Ukleja* (od *krzesać* albo od n. osob. *Okrzesz(a)*, por. wyjaśnienia nazwy rzeki). Wcześniej n. niem. od średniem. ap. *kürn*, śrgniem. *quirn* ‘młyn, młyn ręczny’. Por. BNWS 111.

ORKA, p. dp. Krąpieli, dł. ok. 19 km, uj. 1,5 km na pd.-zach. od msc. Chociwel, *Orka* Mp25. – Etym.: n. top., prym. od ap. *orka* ‘ryba, Orcinus orca’.

ORZECHY, jez., pow. 4,5 ha, 1,5 km na wsch. od msc. Orzechy, *stagnum Wreche* 1248 PU I 561, *Orzechy*, *Wreichen See* 1934 KozA 19. – Etym.: n. od plur. ap. *orzech* ‘rodzaj suchego owocu’, także ‘roślina (zwykle drzewo lub krzew) mająca takie owoce’ SJP II 545.

PARLIŃSKIE, jez., pow. 25 ha, sąsiaduje ze wsch. częścią msc. Parlino, *Parliner See* 1928 Mps, *Parlino*, *Gr. Parliner See* 1934 KozA 19, *Jez. Parlińskie* Mp25, 1991 ChKat 148. – Etym.: dziś adi. od n. msc. *Parlino*. Wcześniej n. niem. zest. adi. *gross* ‘duży’, adi. od n. msc. *Parlin*, dziś *Parlino* z ap. *See* ‘jezioro’.

PĘZINKA, l. dp. Krąpieli, dł. ok. 27 km, uj. w msc. Pęczino, *Gestohlene Ihna* 1923 MpN100, *Pęczinka*, *Gestohlene Ihna* 1951 R 235, 1983 HO 204, *Pęczinka* Mp25. – Etym.: dziś n. z suf. *-ka* od n. msc. *Pęczino*. Wcześniej n. niem. zest. adi. *gestohlen* ‘skradziony’, tu w znaczeniu ‘rzeki zanikającej, „kradzionej” w czasie suszy’ z n. ponowioną z n. rzeki *Ihna*, dziś *Ina*.

PŁONIA, p. dp. Odry, dł. 74,3 km, uj. do Jez. Dąbie (poza granicami powiatu), *Plona* 1176 PU I 43, 1186 PU I 135, 1187 PU I 143, 1218 PU I 253, 1295 PU III 231, *Plonam* 1235 PU I 381, *Plone fluv.* 1618 Lub, 1633 Pis, 1654 d’Abe, *Plöne* 1817 Cursch, 1884 SGKP V 892, 1918 Rav, 1964 *LorH* 86, *Płona* 1887 SGKP VIII 309, *Płona*, *Plöne* 1934 KozA 20, *Boden-Gr.* 1944 TK 25, *Płonia*, *Plöne* 1951 R 242, 1983 HO 200, *Płonia* Mp25. – Etym.: n. dwuznaczna. Rudnicki 46 wywodzi nazwę od kasz. ap. *płō* ‘kałuża, staw’ z suf. *-nja*. RospondŚl 208 i J. Udolph (ZfO. 30 (1981) 92) wywodzą nazwę od ie. rdzenia **pel-* / *pol-* ‘płynący, ciekący’. E. Rzetelska-Feleszko w NRzP 89 wywodzi nazwę od stpol. ap. *płonia* ‘miejsce, gdzie wycięto drzewa’, por. adi. *płony* ‘nieurodzajny’. Nazwa niem. *Boden-Gr.* to zest. ap. *Boden* ‘dno, spód’ z ap. *Graben* ‘rów’. Por. NRzP 89 i HED 77.

PRZYTOŃ, jez., pow. 27,5 ha, 1 km na pn.-zach. od msc. Przytoń, *Prütten See* 1928 Mpł, *Przytoń*, *Pritten See* 1934 KozA 20, *Jez. Przytoń* Mp25, 1991 ChKat 149. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Przytoń*. Wcześniej n. niem., zest. n. ponowionej z n. msc. *Pritten*, dziś *Przytoń* z ap. *See* ‘jezioro’.

RECZYCA, p. dp. Iny, dł. ok. 18 km, uj. 3 km na pd. od msc. Suchań, *Krebs* 1888 SGKP IX 589, *Krebs-Bach* 1918 Rav, *Krebs-B.* 1923 MpN100, *Reczyca*, *Krebs Bach* 1951 R 269, 1983 HO 203, *Reczyca* Mp25. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką z adaptacją słowotwórczą n. niem., por. ap. *Krebs* ‘rak, Astacus’, z przejściem *ra-* > *re-*; suf. *-ica* zastąpił człon *Bach* ‘potok, struga’.

REGA, dp. Bałtyku, dł. 167,8 km, uj. w msc. Mrzeżyno (poza granicami powiatu), *in maiori Rega stagnum Resko* 1285 CPD 670, *Rega fl.* 1550 Münster, XVI / XVII w. Homanno, *Rege fluvi* 1618 Lub, 1633 Pis, *Rega* 1170 PU I 110, 1208 PU I 185, 1270 PU II 237, 1654 d'Abe, 1780 Schm, 1817 Cursch, 1888 SGKP IX 589, 1918 Rav, 1964 LorH 97, 1928 Mpł, 1934 KozA 20, *Regam* 1227 PU I 300, 1255 PU II 26, 1288 PU III 36, *Rega*, *Rega Fluss* 1951 R 269, *Rega* Mp25. – Etym.: H. Lorentz, a za nim M. Jurkowski rekonstruują nazwę jako **rěka*, podobnie M. Vasmer. M. Rudnicki (SO 14 199 – 200) widzi tu wcześniejsze **Raga* i łączy nazwę ze sł. rdzeniem **rag-* ‘ramię rzeki’. Podobnie RospondSł 224 bierze pod uwagę, obok sł. rdzenia **rag-* / *reg-* w znaczeniu ‘besztać, kłócić się’ także rdzeń **rōg-*, por. pol. *reż* ‘zboże, ściernisko’ (Rospond 327). Por. NRZP 97 i HED 83. Nazwa niem. z ap. *Fluss* ‘rzeka’.

RESKA WĘGORZA, l. dp. Regi, dł. 26,5 km, uj. (w połączeniu z Brzeźnicką Węgorzą) 3,5 km na pd.-zach. od msc. Łobez, *Reska Węgorza*, *Aal Bach* 1951 R 270, *Reska Węgorza* Mp25. – Etym.: zest. adi. *reska* (od n. msc. *Resko*) z adi. *węgorza* ‘rzeka z węgorzami’. Wcześniejsza n. niem. to zest. ap. *Aal* ‘węgorz’ z ap. *Bach* ‘potok, struga’.

RUDNICA (+*RUTNICA), potok, l. dp. Małej Iny, uj. w msc. Morzyca, *Rutilza* 1233 PU I 224, *Rutniza* 1233 PU I 357, 1259 PU II 59, 1295 LorH 101, *Ruteniza* 1295 KozSO 464, *Rudnica*, *Rüttling* 1934 KozA 21, *Rudnica* 1999 DT 42. – Etym.: n. z suf. *-ica od adi. **rudna* (: *ruda*, m.in. ‘błoto, mokry torf, rdzawy osad na wodzie’ Brückner 467). Wg NRZP 102 zapisy przez *t* sugerują też powstanie nazwy od ap. *ruta* ‘piołun’, choć takie n. rzeczne są rzadkie, w przeciwieństwie do n. od ap. *ruda*. Sugestie E. Rzetelskiej – Feleszko w NRZP 102 i E. Dumy w HED 23, że nazwa *Rudnica* oznacza *Gniłą Inę* nie wydają mi się słuszne, ponieważ *Rudnica* (którą tworzą trzy potoki) wpada do *Małej Iny* w msc. Morzyca, a *Gniła Ina* 2 km na pn.-wsch. od msc. Dobropole Pyrzyckie; rzeki płyną więc w przeciwnym kierunku.

SICKO, jez., pow. 4,5 ha, 2 km na pd.-zach. od msc. Sicko (msc. poza granicami powiatu), *Zizo* 1564 RCDB A XXIV 30, *Sicko*, *Ziezk-See* 1934 KozA 21, *Jez. Sicko* Mp25, 1999 Przegł. pww. – Etym.: n. ponowiona z n. msc. N. niem. z członem *See* ‘jezioro’.

SIELSKO (SAMBÓRZ DUŻY), jez., pow. 42,5 ha, 1,5 km na pd.-zach. od msc. Sielsko, *Sambur magnus et minus* 1284 PU II 525, *Grosse Zammer See* 1780 Schm, *Zammer See* 1918 Rav, 1928 Mpł, 1964 LorH 142, *Sambórz Duży*, *Zammer See* 1934 KozA 21, *Jez. Sielsko* Mp25, *Sielsko*, *Sambórz Duży* 1991 ChKat 148, *Jez. Sambórz Duży*, *Sambórz Wielki*, *Grosse Zammer See* 1991 MGW 85. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Sielsko*. N. oboczna, wcześniejsza, *Sambórz Duży* jest n. z suf. *-jō od n. osob. *Sambor*, z członem odróżniającym *magnus* (niem. *gross*, pol. *duży*). Por. BNWS 127.

SIELSKO MAŁE (SAMBÓRZ MAŁY), jez., pow. 14 ha, 3 km na pd.-zach. od msc. Sielsko, *Sambur magnus et minus* 1284 PU II 525, *Kleine Zammer See* 1928 Mpł, *Jez. Sambórz Mały*, *Zammer See* 1991 MGW 64, *Sielsko Małe* 1999 Przegł. pww. – Etym.: dziś zest. n. ponowionej z n. msc. *Sielsko* z adi. *małe*. N. oboczna, wcześniejsza - jak wyżej, tu z członem odróżniający *minus* (niem. *klein*, pol. *mały*).

SIERAKOWSKIE, jez., pow. 65 ha, 1,5 km na pn.-wsch. od msc. Sierakowo, *Gross Zirke See* 1780 Schm, *Sierakowo*, *Gr. Zirke See* 1934 KozA 21, 1983 HO 203, *Jez. Sierakowskie* Mp25, 1991 ChKat 160. – Etym.: adi. od n. msc. *Sierakowo*. Wcześniejsza n. niem. to zest. adi. *gross*, niejasnego *Zirke* (może od ap. *Zirkel* ‘koło, obwód’) i ap.

See 'jezioro'.

SMOGORNICA, l. dp. Iny, uj. 1,5 km na pn. od msc. Sowno, *Zmogorniz* 1200 - 1208 PU I 180, 1248 PU I 559, *Zmogeliz* 1272 KozSO 472, 1964 LorH 114, *Smogornica* 1934 KozA 21, *Smogornica* Ex. – Etym.: n. z suf. *-ica* od adi. **smogorǫna* (: pol. ap. *smogorz* 'torf'). W części zapisów mieszanie *r* z *l*. Por. NRzP 110.

SOKOLA, p. dp. Krąpieli, dł. ok. 13,8 km, uj. 1,5 km na pd. od msc. Chlebówko, *Sokola*, *Gold B.* 1934 KozA 21, 1951 R 300, 1983 HO 204, *Sokola* Mp25. – Etym.: dziś n. adi. od ap. *sokól* 'ptak, Falco'. Wcześniej n. niem. top., zest. ap. *Gold* 'złoto' z ap. *Bach*.

STRAŻNO (ŚCIENNE), jez., pow. 6,5 ha, sąsiaduje z pn.-wsch. częścią msc. Ścienne, *stagnum Scenne* 1248 PU I 561, *Strassen See* 1248 PU I 562, *Strażno*, *Strassen See* 1934 KozA 22, *Jez. Strażno* Mp25, *Strażno*, *Ścienne* 1994 FilipJ 131. – Etym.: n. *Strażno* jest tworem S. Kozirowskiego. N. oboczna *Ścienne* jest n. z suf. **-bno* od ap. **stēna*, pol. ściana. Gdyby nagłosowe *Sc-* odczytać jako **Tb*, pol. *ć-*, (por. zapisy dla n. msc. *Zemen Borek* 1968, 250), wówczas nazwę można to zest. n. *Strassen* (adideacja do ap. *Strasse* 'droga') z ap. See 'jezioro'. Por. BNWS 135.

STROKOWO (STORKOWO, WIERZCHUCICE), jez., pow. 32,5 ha, 1 km na pn. od msc. Storkowo, *Virchutitz* 1248 PU I 561, LorH 28, 1964 LorH 28, *Jez. Strokowo* Mp25, *Strokowo*, *Wierzchucice* 1991 ChKat 149, *Strokowo*, *Storkowo* 1994 FilipJ 130. – Etym.: dziś n. ponowiona z n. msc. *Storkowo*; w zapisach pomieszanie *-or-* z *-ro-*. Najstarsze zapisy wskazują na n. relacyjną, ponowioną z n. msc. *Wierzchucice*. N. *Wierzchucice* – jako oboczną – podaje również A. Choński w ChKat 149.

STRZELICA, p. dp. Płoni, dł. ok. 3,5 km, uj. 2 km na pn.-zach. od msc. Warszyn, *Streliz* 1283 PU II 504, KozSO 476, Schmidt 122, *Strelicz* 1283 LorH 119, *Strelle* 1543 Schmidt 122, *Strehle* 1890 MSW, *Strzelica*, *Strehle* 1934 KozA 22, 1951 R 315, 1983 HO 200, *Strzelica* Mp25. – Etym.: n. wieloznaczna: metafor. z suf. *-ica* od ap. *strzała* 'pocisk wystrzeliwany z łuku, z kuszy' SJP III 354 lub z suf. *-ica* od ap. *strzała* 'roślina wodna, *Sagittaria Sagittifolia*', także 'pień drzewa leśnego, głównie iglastego, o dość regularnym kształcie od podstawy do wierzchołka' SJP III 354, por. także ap. *strzelec* 'roślina, uczepek trójlistkowy, *Bidens tripartitus*'. Nazwę można interpretować również jako wskazującą na kształt rzeki albo na bystry nurt 'jak strzała'. Zob. NRzP 119.

UCIECHA, jez., pow. 5,1 ha, 1,5 km na pd. od msc. Kiczarowo, *Jez. Uciecha* 1994 FilipJ 76, 1999 Przegl. pww. – Etym.: n. metafor. od ap. *uciecha* 'radość, zabawa, przyjemność' SJP III 576.

UKLEJA, p. dp. Sąpólnej, dł. 48 km, uj. na pd.-zach. od msc. Taczały (poza granicami powiatu), *Wokreya* 1284 PU II 525, *Ukelei flu.* 1618 Lub, *Uckeley* 1817 Cursch, *Ückeley* 1928 Mpl, *Üklei-Bach* 1964 LorH 128, *Uckelei* 1892 SGKP XII 742, *Ukleja*, *Ückeley* 1951 R 343, *Ukleja* Mp25. – Etym.: n. wieloznaczna, najstarszy zapis należałoby odczytać jako **Okrzeja* (może od *krzesać* lub od n. osob. *Okrzesz(a)*); późniejsze zapisy adideowane od ap. *ukleja* 'ryba, *Alburnus alburnus*'. Por. NRzP 128.

UTLOP, l. dp. Iny, dł. ok. 5,5 km, uj. 1,5 km na pn.-wsch. od msc. Rzeplino, *Utlop*, *Ausfluss*, *Beken-Graben*, *Mühlengraben*, 1922 Schmidt 122-124, 1983 HO 203. – Etym.: n. niejasna. N. niem. *Ausfluss* jest n. od ap. *Ausfluss* 'odpływ, ujście', n. niem. *Beken-Graben* to zest. ap. *Becken* 'kotlina, zagłębienie, basen' z ap. *Graben* 'rów, fosa', n. niem. *Mühlengraben* to zrost ap. *Mühle* 'młyn' z ap. *Graben* 'rów, fosa'.

WAPNICKIE, jez., pow. 60 ha, graniczy ze wsch. częścią msc. Wapnica, (dzieli się na *Jez. Wapnica Północna* o pow. 32 ha i *Jez. Wapnica Południowa* o pow. 28 ha, por. 1994 FilipJ 134), *Ravenstein See* 1780 Schm, *Jez. Wapnickie* Mp25, 1994 FilipJ 76, *Jez. Wapnica Północna*, *Jez. Wapnica Południowa* 1999 Przegł. p.w.w. – Etym.: dziś adi. od n. msc. *Wapnica*. Nazwy jezior z adi. *północna* i *południowa*. Wcześniejsza n. niem. to zest. n. ponowionej z n. msc. *Ravenstein* (dziś *Wapnica*) z ap. See ‘jezioro’.

WĘGORZYNO, jez., pow. 57,5 ha, sąsiaduje ze wsch. stroną msc. Węgorzyno, *Wangerin See* 1780 Schm, *Wangeriner See* 1928 Mpł, *Węgorzyno*, *Wangeriner See* 1934 KozA 23, *Jez. Węgorzyno* Mp25, 1991 ChKat 149. – Etym.: n. ponowiona z n. msc. *Węgorzyno*. N. niem. w formie przymiotnikowej, z ap. See ‘jezioro’.

WIECHOWSKIE, jez., pow. 21 ha, 1,5 km na pd.-wsch. od msc. Wiechowo, *stagno ... Vichow* 1248 PU I 561, także LorH 135, *Jez. Wiechowskie* Mp25, 1991 ChKat 159. – Etym.: adi. od nazwy ponowionej z n. msc. *Wiechowo*.

WIEWIECKO, jez., pow. 3 ha, 1,8 km na pd.-wsch. od msc. Wiewiecko, *stagnum Veuetzco* 1254 PU II 5, *Jez. Wiewiecko* Mp25, 1994 FilipJ 72. – Etym.: n. niejasna, może od rdzenia **ueid-*, **uid-* ‘giąć się, wić’, a więc **Vē-vēdbsko* z podwojonym *vē-vē* lub z przymkiem *ve-* i z suf. *-*bsko*. Por. BNWS 150.

WISALA (STUBNICA), jez., pow. 156 ha, 2,5 km na pd. od msc. Ińsko, *Netzstube* 1248 PU I 562, *Nestubbe* 1286 PU II 605, *Nyzstube* 1450 E. Rymar N 225, *der Nieder Stubben* ib., *Stubben See* 1918 Rav, *Niestobno*, *Nethstubben-See* 1934 KozA 19, *Stubnica*, *Nethstubben See* 1951 R 316, *Jez. Wisala* Mp25, *Jez. Wisala*, *Stubnica*, *Nethstubben See* 1983 HO 202, *Wisala*, *Stubnica* 1991 ChKat 149. – Etym.: nazwy *Wisala* i *Stubnica* są tworem KUNM. W zapisach zawarty rdzeń **stob* lub **stab-* (por. wyjaśnienia do *Jez. Stopno Duże* oraz HED 95). Niejasna cząstka *Ne-* zapisana (raczej odczytana) przez niem. kancelistę jako *nieder* ‘niski, niżej położony’. Może cząstka ta wyraża przeczenie? Por. BNWS 151.

WOŚWIN, jez., pow. 767,5 ha, 2,5 km na pd.-zach. od msc. Mielno, *Woswin* 1284 PU II 526, *Boswi lacus* 1618 Lub, *Grosse Wuthschwin See* 1780 Schm, *Wothschwien See* 1817 Cursch, 1918 Rav, 1928 Mpł, 1964 LorH 140, *Woświn*, *Wothschwien-See* 1934 KozA 23, *Jez. Woświn* Mp25, 1991 ChKat 149. – Etym.: n. z suf. *-in* z nagłosowym *w-* od ap. **oswa* (pie. **akvā* ‘woda’). N. niem. z adi. *gross* ‘duży’ i ap. See ‘jezioro’. Por. BNWS 152.

ZAMCZYSKO, jez., pow. 20 ha, 2,5 km na pn. od msc. Ińsko, *Burg See* 1923 MpN 100, *Jez. Zamczysko* Mp25, *Jez. Zamczysko* 1991 ChKat 149. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką z adaptacją słowotwórczą n. niem., por. ap. *Burg* ‘zamek’, suf. *-sko* zastąpił człon See ‘jezioro’. Por. BNWS 155.

SŁOWNIK NAZW TERENOWYCH ŁĄDOWYCH

ALIANOWE WZGÓRZE, wzg., wys. 125,5 m n.p.m., 2 km na wsch od msc. Węgorzyno, *Alianowe Wzgórze*, *Frauen Berge*, 1991 MGW 74. – Etym.: dziś n. z I czł. niejasnym, w II czł. ap. *wzgórze* ‘niewysoka góra’ SJP III 872. Wcześniejsza n. niem. to zest. ap. *Frau* ‘kobieta, pani’ z ap. *Berg* ‘góra’.

BELWEDER, wzg., 1 km na pn.-zach. od msc. Cieszyno, 127,6 m n.p.m., *Belweder*, *Theater Berge* 1991 MGW 42. – Etym.: dziś n. od ap. *belweder* ‘budowla ogrodowa stawiana na wzniesieniu, z którego roztacza się rozległy widok’, SJP I 136.

Wcześniejsza n. niem. to zest. ap. *Theater* 'teatr' z ap. *Berg* 'góra'.

BIAŁKA₁, wzg., wys. 128 m n.p.m., 0,4 km na pn.-zach. od msc. Łobzów, *Białka* 1934 KozA 13, 1991 MGW 95. – Etym.: n. z suf. *-k-* od adi. *biała*.

BIAŁKA₂, wzg., wys. 128,7 m n.p.m., 1,5 km na pd.-zach. od msc. Brzeźniak, *Białka* 1991 MGW 95. – Etym.: jw.

BIESZCZADY IŃSKIE, droga, od msc. Kozy do Ińska, *Bieszczady Ińskie* 1983 PZp 182. – Etym.: zest. n. ponowionej z n. gór w pd.-wsch. Polsce z adi. od n. msc. *Ińsko*.

BLIŻNIAKI, dwa pagórki, wys. wyższego 163,8 m n.p.m., 4 km na pn.-zach. od msc. Ińsko, *Blizniaki* 1965 Mityk 40. – Etym.: n. metafor. od ap. *blizniaki*, por. adi. *blizniaczy* 'bardzo podobny, złożony z dwóch jednakowych części' SJP I 175.

CMENTARZ WOJENNY, cmentarz w msc. Stargard przy ul. Reymonta, założony w 1914 r. dla zmarłych jeńców rosyjskich przebywających w czasie I wojny światowej w obozie jenieckim na terenie Stargardu; w czasie II wojny pochowano tu jeńców, którzy znaleźli się w stalagu, a także w lazarecie jenieckim. – Etym.: zest. ap. *cmentarz* 'miejsce pochówku zmarłych' SJP I 309 z adi. od ap. *wojna*.

CZARCI ŻLEB, strome zbocza Bagna Zatomskiego, 2 km na pn.-wsch. od msc. Ińsko, *Czarci Żleb* 1965 Mityk 32. – Etym.: zest. adi. od ap. *czart* 'diabeł' SJP I 329 z ap. *żleb* 'strome wcięcie w stoku górskim, wyżłobienie przez zsuwające się okruchy skalne' SJP III 1091.

CZARCIA GÓRA, wzgórze, wys. 133,6 m n.p.m., 2 km na pd.-zach. od msc. Węgorzyno, *Czarcia Góra*, *Teufels Berg* 1951 R 28, *Czarcia Góra*, *Höllen Berge* 1991 MGW 28. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem., por. ap. *Teufel* 'diabeł, czart' i ap. *Berg* 'góra'. Wcześniej n. niem. metafor., zest. ap. *Teufel* z ap. *Berg*. Oboczna n. niem. *Höllen Berge* to zest. ap. *Hölle* 'piekło' z ap. *Berg* 'góra'.

CZWORNIK, wzgórze, wys. 400 m n.p.m., 2 km na pd.-zach. od msc. Runowo, *Czwornik*, *Vier Berge* 1991 MGW 80. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką z adaptacją słowotwórczą n. niem., por. *vier* 'cztery, czworo'; suf. *-nik* zastąpił człon *Berg*.

DĄB SYDONII, dąb, w msc. Marianowo, na skraju ogrodu klasztornego, wg legendy opowiedzianej przez księdza z Marianowa, Ryszarda Kotłę (autora przewodnika po gminie Marianowo i legend marianowskich), siadała pod nim Sydonia Borkówna, żyjąca w latach 1548 – 1620 córka Ottona i Anny Borków, święta, a następnie spalona w Szczecinie za uprawianie czarów. – Etym.: zest. ap. *dąb* 'Quercus' z adi. od n. osob. *Sydonia* w gen. sing.

DĘBY BOLESŁAWA, trzynaście okazałych dębów, 4 km na pn. od msc. Sądów, *Dęby Bolesława* 1999 DT 29. – Etym.: zest. plur. ap. *dąb* z n. osob. *Bolesław* w gen. sing. (n. nadana na cześć miłośnika przyrody, Bolesława Nowaczyka z Pyrzyc).

DĘBY SĄDOWSKIE, rezerwat przyrody, pow. 3 ha, 1,5 km na pn.-zach. od msc. Sądów, *Dęby Sądowskie* 1999 DT 28. – Etym.: zest. plur. ap. *dąb* z adi. od n. msc. *Sądów*.

DŁUSKIE WZGÓRZA (ŹRÓDLISKOWE ZBOCZE), użytek ekologiczny, pow. 23 ha, 0,2 km na pn.-zach. od msc. Dłusko, *Źródłiskowe Zbocze* 1983 PZp 180, *Dłuskie Wzgórza* 1999 MIPK. – Etym.: zest. adi. od n. msc. *Dłusko* i plur. ap. *wzgórze*. N. oboczna *Źródłiskowe Zbocze* to zest. adi. od ap. *źródliko* 'duże źródło' z ap. *zbocze* 'pochyła powierzchnia góry, wzgórze lub doliny' SJP III 985.

DOLINA KRZESINY użytek ekologiczny obejmujący dolinę rzeki wraz ze

skarpami porośniętymi lasem, 1 km na wsch. od msc. Gardno, *Dolina Krzesiny* 1999 WPGW 49. – Etym.: zest. ap. *dolina* z adi. od n. ponowionej z n. rzeki *Krzesina*.

DOLINA RESKIEJ WĘGORZY, zespół przyrodniczo-krajobrazowy obejmujący dolinę rzeki z roślinnością, 1,5 km na pd.-zach. od msc. Winniki, *Dolina Reskiej Węgorzy* 1999 WPGW 50. – Etym.: zest. ap. *dolina* z adi. od n. ponowionej n. rzeki *Reska Węgorza*.

DOŁY TORFOWE, użytek ekologiczny, w msc. Sarnikierz, *Doły Torfowe* 1999 WPGW 48. – Etym.: zest. plur. ap. *dół* ‘zagłębienie, dziura’ z adi. od ap. *torf* ‘skała osadowa barwy brunatnej lub czarnej powstała z obumarłej roślinności bagiennej’ SJP III 515.

DRZEWICA, wzgórze, wys. 86 m n.p.m., 1,2 km na pd.-wsch. od msc. Przytoń, *Drzewica* 1999 MGW 75. – Etym.: n. z suf. *-ica* od ap. *drzewo*.

DZIADEK, buk, pomnik przyrody w msc. Kamienny Most, *Dziadek* 1965 Mityk 51. – Etym.: n. od ap. *dziadek*, tu w znaczeniu ‘bardzo stare drzewo’.

DZWONOWE GÓRY, wzniesienia, wys. 75,6 m n.p.m., 0,5 km na pd.-wsch. od msc. Dzwonowo, *Dzwonowe Góry*, *Glocken Bge* 1934 KozA 15. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem., por. ap. *Glocke* ‘dzwon’ i ap. *Berg* ‘góra’. Wcześniej n. niem., zest. ap. *Glocke* z ap. *Berg*.

GŁOWACZ₁, góra, wys. 180 m n.p.m., 2 km na pd.-wsch. od msc. Ścienne, *Góra Głowacz* Mp25. – Etym.: n. z suf. *-acz* od ap. *głowa*.

GŁOWACZ₂, rezerwat krajobrazowy, pow. 78,7 ha, obejmuje porośnięte lasem wzgórze morenowe, 5,5 km na pn.-zach. od msc. Ińsko, *Głowacz* 1999 MIPK. – Etym.: n. ponowiona z n. góry *Głowacz₁* (zob.).

GÓRA BUKOWA, góra, wys. 169 m n.p.m., 4 km na pn.-zach. od msc. Ińsko, *Góra Bukowa* 1965 Mityk 5. – Etym.: zest. ap. *góra* z adi. od ap. *buk* ‘Fagus’.

GÓRA CZAROWNIC, wzniesienie, wys. 70,5 m n.p.m., 0,8 km na pd. od msc. Marianowo, wg legendy na tej górze Sydonia Borkówna ze swoimi przyjaciółkami odprawiała czary. – Etym.: zest. ap. *góra* z plur. ap. w gen. sing. *czarownica* ‘wg dawnych wierzeń ludowych: kobieta podlegająca wpływowi diabła, który obdarza ją mocą rzucania uroków i czarów’ SJP I 329.

GÓRA PIWNICZNA, płaskowyż, wys. 90,9 m n.p.m., 1,2 km na zach. od msc. Trzebawie, *Góra Piwniczna* 1991 MGW 92; w 1931 r. odkryto tu dwie archeologiczne piwnice kamienne (jamy kamienne) pochodzące z I w n.e., świadczące o istnieniu w tym miejscu osady. – Etym.: zest. ap. *góra* z adi. *piwniczna*.

GÓRA SYBIR, góra, 2,5 km na zach. od msc. Strzyżno, 2 C, *Góra Sybir* Mp25. – Etym.: zest. ap. *góra* z n. przeniesioną z n. krainy w Rosji.

GÓRA SZEMLIN, góra, wys. 55 m n.p.m., 3 km na zach. od msc. Morzyca, *Góra Szemlin*, *Schemlin Berg* 1951 R 324, *Góra Szemlin* Mp25. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem., por. *Schemlin* (dawniej jezioro, dziś bagno *Szemlin*) i ap. *Berg* ‘góra’. Wcześniejsza n. niem. to zest. n. ponowionej z n. jez. *Schemlin* z ap. *Berg*.

GÓRA ZAMKOWA, góra, wys. 144,8 m n.p.m., 2 km na pd. od msc. Brzeźniak, *Góra Zamkowa*, *Schloss Berge* 1999 MGW 95. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem., por. ap. *Schloss* ‘zamek’ i ap. *Berg* ‘góra’. Wcześniej n. niem. metafor., zest. ap. *Schloss* z ap. *Berg*.

GÓRNA UKLEJA, rezerwat przyrodniczy obejmujący tereny wzdłuż rzeki Uklei, pomiędzy jez. Dłusko i Woświn, *Górna Ukleja* 1999 WPGW 48. – Etym.: zest. adi.

górna z n. ponowioną z n. rzeki *Ukleja*.

GÓRNE TORFOWISKA, użytek ekologiczny, pow. 5,1 ha, 1,5 km na pn.-wsch. od msc. Węgorzyno, *Górne Torfowiska* 1999 WPGW 49. – Etym.: zest. adi. *górne* z plur. ap. *torfowisko* ‘teren porośnięty przez zbiorowisko roślin bagiennych i łąkowo-bagiennych, wytwarzających torf’ SJP III 515.

IŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY, park krajobrazowy, pow. 17763 ha, obejmuje najciekawszą krajobrazowo i przyrodniczo część Pojezierza Ińskiego na wydzielonych terenach gmin: Ińsko, Dobrzany, Chociwel, Węgorzyno, *Iński Park Krajobrazowy* 1999 MIPK. – Etym.: zest. adi. od n. msc. *Ińsko* z ap. *park* i adi. *krajobrazowy*.

JAZWCOWA GÓRA, góra, wys. 130,7 m n.p.m., 2 km na pd.-zach. od msc. Czertyń, *Jazwcowa Góra* Mp25. – Etym.: zest. adi. od ap. *jazwy* ‘nory, dziury’ Brückner 202 z ap. *góra*.

JAZWINY, wzgórze, wys. 134,4 m n.p.m., 2,5 km na pd.-wsch. od msc. Winniki, *Jazwiny, Grewings Berge* 1991 MGW 97. – Etym.: dziś n. z suf. *-iny* od ap. *jazwy* (jw.). Wcześniejsza n. niem. to zest. n. osob. *Grewing*, por. n. osob. z członem *Grew-* (Gottschald 300) z ap. *Berg*.

JEZIORNA GÓRA, wzgórze, wys. 115 m n.p.m., 1,5 km na pn. od msc. Przytoń, *Jeziorna Góra, See Berge*, 1991 MGW 74. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem., por. ap. *See* ‘jezioro’ i ap. *Berg* ‘góra’. Wcześniejsza n. niem. to zest. ap. *See* z ap. *Berg*.

KAMIENNA BUCZYNA, rezerwat leśny, pow. 11,4 ha, 2 km na pn.-wsch. od msc. Ińsko, *Kamienna Buczyna* 1999 MIPK. – Etym.: zest. adi. od ap. *kamień* z ap. *buczyna* ‘las, zagajnik bukowy’ SJP I 212.

KASPROWA GÓRA, góra, wys. 107,6 m n.p.m., 3 km na pd.-wsch. od msc. Winniki, *Kasprowa Góra, Kaspar Berge* 1991 MGW 97. – Etym.: n. polska jest kalką n. niem., por. niem. n. osob. *Kaspar* ‘Kasper’ i ap. *Berg*. Wcześniej n. niem. zest. n. osob. *Kaspar* z ap. *Berg*.

KOPA, wzgórze, wys. 137,7 m n.p.m., 1 km na pd. od msc. Krzemień, *Kopa* 1965 Mityk 65. – Etym.: n. od ap. *kopa* ‘pagórek’ Brückner 255.

KOZIA GÓRA, góra, wys. 158 m n.p.m., 4 km na pd.-zach. od msc. Ińsko, *Kozia Góra, Ziegenberg* 1951 R 142, *Kozia Góra* Mp25. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem., por. ap. *Ziege* ‘koza’ i ap. *Berg* ‘góra’. Wcześniejsza n. niem. to zest. ap. *Ziege* z ap. *Berg*.

KRAŚNICA, wzgórze, wys. 113,1 m n.p.m., 1,5 km na pn.-wsch. od msc. Cieszyno, *Kraśnica, Bonen Berge* 1991 MGW 42. – Etym.: dziś n. z suf. *-ica* od adi. *krasny* ‘barwny, piękny’ Karłowicz I 471. Wcześniej n. niem. zest. n. osob. *Bon* (Gottschald 202) z ap. *Berg* ‘góra’.

KRUCZE WZGÓRZE, wzgórze, wys. 104 m n.p.m., 2 km na wsch. od msc. Winniki, *Krucze Wzgórze, Raben Berge* 1991 MGW 97. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem., por. ap. *Rabe* ‘kruk’ i ap. *Berg*. Wcześniej n. niem., zest. ap. *Rabe* z ap. *Berg*.

LASY DOBRZAŃSKIE, lasy, pow. ok. 20 km², 3 km na wsch. od msc. Dobrzany, 4 D, *Lasy Dobrzańskie* 1965 Mityk 58. – Etym.: zest. ap. plur. *las* z adi. od n. msc. *Dobrzany*.

LEŚNI BRACIA, trzy stare dęby, pomniki przyrody, 1,5 km na pd.-wsch. od msc. Błotno, *Leśni Bracia* 1966 PiśWS 165. – Etym.: n. metafor., zest. adi. *leśni* z ap.

bracia.

LIPIA GÓRA, góra, wys. 36,2 m n.p.m., 3 km na zach. od msc. Kolin, *Lipia Góra*, *Linden Berge* 1951 R 163, *Lipia Góra* Mp25. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem., por. ap. *Linde* ‘lipa’ i ap. *Berg* ‘góra’. Wcześniejsza n. niem. to zest. ap. *Linde* z ap. *Berg*.

LIPIA GÓRA₂, uroczysko, 3 km na zach. od msc. Kolin, *Lipia Góra* 1999 DT 21. – Etym.: n. ponowiona z n. góry (zob.).

LISIA GÓRA, góra, wys. 72,4 m n.p.m., sąsiaduje z pn.-wsch. częścią msc. Warszyn, *Lisia Góra*, *Fuchs Berg* 1934 KozA 18, 1951 R 165, *Lisia Góra* Mp25. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką n. niem., por. ap. *Fuchs* ‘lis’ i ap. *Berg* ‘góra’. Wcześniej n. niem., zest. ap. *Fuchs* z ap. *Berg*.

LISICA, wzgórze, wys. 90 m n.p.m., 2 km na pd.-zach. od msc. Runowo, *Lisica*, *Voss Berge* 1991 MGW 80. – Etym.: dziś n. z suf. *-ica* od ap. *lis* ‘Vulpes’. Wcześniej n. niem. zest. n. osob. *Voss* (Gottschald 591) z ap. *Berg*.

ŁĄKI NAD BRZEŹNICKĄ WĘGORZĄ, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, 3 km na pn.-wsch. od msc. Lesięcin, *Łąki nad Brzeźnicką Węgorzą* 1999 WPGW 51. – Etym.: zest. ap. plur. *łąki* z wyr. przyimk., w którym wyst. n. ponowiona z n. rzeki *Brzeźnicka Węgorza*.

ŁĄKI NAD RESKĄ WĘGORZĄ, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, 0,5 km na wsch. od msc. Winniki, *Łąki nad Reską Węgorzą* 1999 WPGW 50. – Etym.: jw., tu wyr. przyimk., w którym wyst. nazwa ponowiona z n. rzeki *Reska Węgorza*.

ŁOŚ, wzgórze, wys. 110 m n.p.m., 1,5 km na wsch. od msc. Lesięcin, *Łoś* 1991 MGW 58. – Etym.: n. od ap. *łoś* ‘Alces alces’.

ŁOZOWISKA RUNOWSKIE, użytek ekologiczny, pow. 88 ha, 0,5 km na pn. od msc. Runowo, *Łozowiska Runowskie* 1999 WPGW 48. – Etym.: zest. plur. ap. *łozowisko* ‘miejsce porośnięte przez łozy, wierzby szare, *Salix cinerea*’ SJP II 77 z adi. od n. msc. *Runowo*.

MAĆKOWE CÓRY, dwie stare wierzby, pomniki przyrody, 0,2 km na zach. od msc. Cieszyno, *Maćkowe Córy* 1966 PisWS 141. – Etym.: n. metafor., zest. adi. od n. osob. *Maciek* z ap. *córy* ‘córki’.

MAĆKOWE ŁOŻE, gład narzutowy, 2 km na pn. od msc. Sielsko, *Maćkowe Łoże* 1991 MGW 101. – Etym.: n. metofor., zest. adi. od n. osob. *Maciek* z ap. *łoże* ‘duże, wspaniałe łóżko, posłanie’ SJP II 77.

MEYŃSKIE LASY, rezerwat leśny, pow. 20 ha, 2 km na zach. od msc. Ciemnik, *Młyńskie Lasy* 1983 PZp 181. – Etym.: zest. adi. od ap. *młyn* z plur. ap. *las*.

MOSKORZYŃSKI GŁAZ, gład narzutowy, 4 km na zach. od msc. Dolice, *Moskorzyński Gład* 1999 DT 9. – Etym.: zest. adi. od n. msc. *Moskorzyn* z ap. *gład* ‘bardzo duży kamień’ SJP I 660.

OBLENIEC, wzgórze, wys. 128,5 m n.p.m., 2,5 km na pd.-wsch. od msc. Winniki, *Obleniec*, *Theresen Berge* 1991 MGW 97. – Etym.: dziś n. od ap. *obleniec* ‘bezkręgowiec, *Aschelminthes*’. Wcześniej n. niem., zest. n. osob. *Therese* z ap. *Berg* ‘góra’.

OJCIEC BOLKO, dąb, pomnik przyrody, w msc. Kąkolewice, *Ojciec Bolko* 1966 PisWS 144. – Etym.: zest. ap. *ojciec* z n. osob. *Bolko* (: *Bolek*, *Bolesław*).

ORZECHY, wzgórze, wys. 157 m n.p.m., 3,5 km na pn.-zach. od msc. Ińsko, *Orzechy* Mp25. – Etym.: n. od ap. *orzechy* (n. pochodzi od orzechów leszczyny, której skupiska spotyka się na tym terenie).

OSTRÓW, użytek ekologiczny, pow. 191,4 ha, 2,5 km na pn.-zach. od msc. Insko, *Ostrów* 1999 MIPK. – Etym.: n. od ap. *ostrów*, tu nie w znaczeniu ‘wyspa’, lecz ‘coś w terenie otoczone czym innym’.

OTOK, wzgórze, wys. 112 m n.p.m., 2 km na pn.-wsch. od msc. Lesięcin, *Otok, Wottken Bg* 1934 KozA 23, 1991 MGW 58. – Etym.: dziś n. dwuznaczana: od ap. *otok* ‘obramowanie, obwódka’ SJP II 568 albo relacyjna, ponowiona z n. jez. Wcześniejsza n. niem. to zest. n. osob. *Wottke* (Gottschald 619) z ap. *Berg*.

OZY KICZAROWSKIE, rezerwat geologiczny, 1 km na zach. od msc. Kiczarowo, *Ozy Kiczarowskie* Mp25, *Góry Ex.* – Etym.: zest. ap. *ozy* ‘wąskie wały, zwykle o wysokości kilkunastu metrów i długości do kilkudziesięciu kilometrów, zbudowane z warstwowych piasków i żwirów osadzonych przez wody lodowcowe, np. w tunelu podlodowcowym, w rzece rozcinającej lodowiec’ EP III 425 z adi. od n. msc. *Kiczarowo*.

PEŁNIKOWE ŁĄKI, użytek ekologiczny, pow. 4,5 ha, 1 km na pn. od msc. Winniki, *Pełnikowe Łąki* 1999 MIPK. – Etym.: zest. adi. od ap. *pełnik* ‘roślina, Trollius’ z plur. ap. *łąka*.

PERŁÓWKOWE BUKI, rezerwat leśny, pow. 20 ha, sąsiaduje ze wsch, częścią msc. Kozy, *Perłówkowe Buki* 1983 PZp 181. – Etym.: zest. adi. od ap. *perłówka* ‘roślina z rodziny traw, Melica’ z plur. ap. *buk* ‘Fagus’.

PLEBANKA, wzgórze, wys. 117,6 m n.p.m., 1,5 km na pn.-wsch. od msc. Cieszyno, *Plebanka, Papen Berge* 1991 MGW 42. – Etym: dziś n. od gw. ap. *plebanka* ‘mała plebania’ (może z adideacją do dniem ap. *pap(e)* ‘ojciec’, ‘pastor, pleban’?). Wcześniej n. niem. zest. dniem. ap. *pap(e)* ‘pastor, kapłan’ (śrwsniem. *Pfaffe*, wsniem. *Pastor*) albo n. osob. *Pape* (Familiennamenbuch 224) z ap. *Berg*.

PŁASKOWYŻ SAMOTNIK, użytek ekologiczny, pow. 37 ha, 4 km na pn.-zach. od msc. Storkowo, *Płaskowyż Samotnik* 1999 MIPK. – Etym.: zest. ap. *płaskowyż* ‘obszar wyżynny o płaskiej lub lekko falistej powierzchni’ SJP II 695 z ap. *samotnik*, tu w znaczeniu ‘wzniesienie oddalone od innych’.

PODKOWA, zagłębienie terenu w kształcie podkowy, 1 km na pd. od msc. Poczernin, 2 E, *Podkowa* Mp25. – Etym.: n. top., metafor., prym. od ap. *podkowa*, tu jako określenie obiektu o tym specyficznym kształcie.

PÓŁWYSEP LESZCZYNOWY, półwysep na Jez. Insko, 1,5 km na pn.-zach. od msc. Insko, *Półwysep Leszczynowy* 1965 Mityk 45. – Etym.: zest. ap. *półwysep* a adi. od ap. *leszczyzna* ‘Corylus’.

PRZEDNIA GÓRA, góra, wys. 98,7 m n.p.m., 1 km na pn.-zach. od msc. Mielno, *Przednia Góra* Mp25. – Etym.: zest. adi. *przednia* ‘znajdująca się na przodzie, z przodu; umieszczona od przodu czegoś, od frontu’ SJP II 966 z ap. *góra*.

PTASZYNIC, rezerwat florystyczny, pow. 18 ha, 3 km na pn.-zach. od msc. Insko, *Ptaszyniec* 1983 PZp 181. – Etym.: n. d ap. *ptaszyniec* ‘jednoroczna roślina z rodziny motylkowych, *Ornithopus sativus*’ KSJP VII 705.

PUSZCZA BUKOWA, duży kompleks leśny, pn. część puszczy należy do powiatu stargardzkiego, *Puszcza Bukowa* 1983 PZp 36. – Etym.: zest. ap. *puszcza* ‘las dziewiczy, pierwotny, o dużej powierzchni, czasem także większy kompleks leśny’ SJP II 1082 z adi. od ap. *buk* ‘Fagus’.

RESKIE GÓRY, wzniesienia morenowe, sąsiadują z pd.-zach. częścią msc. Strzmiel (tylko pd. część wzniesień należy do powiatu stargardzkiego), *Reskie Góry*,

Rega Berge 1951 R 270. – Etym.: dziś zest. adi. od n. msc. *Resko* z ap. *góry*. Wcześniej n. niem. zest. n. rzeki *Rega* z ap. *Berg* 'górze'.

SAMBÓRZ, góra, wys. 92,6 m n.p.m., 1 km na pn.-wsch. od msc. Mielno, *Sambórz*, *Zammer Berge* 1934 KozA 21, 1999 MGW 64, *Sambórz* Mp25. – Etym.: dziś n. relacyjna, ponowiona z n. jez. *Sambórz* II *Sielsko*. Wcześniej n. niem. zest. n. ponowionej z n. jez. *Zammer*, dziś *Sielsko* z ap. *Berg*.

SARNIA GÓRA, góra, 113 m n.p.m., 5 km na pd.-zach od msc. Ińsko, *Sarnia Góra* 1965 Mityk 27. – Etym.: zest. adi. od ap. *sarna* 'Capreolus capreolus' z ap. *górze*.

SARNIKIERZ, wzgórze, 169,3 m n.p.m., 6 km na pn.-zach. od msc. Ińsko, *Sarnikierz*, *Frauen Berge*, 1991 MGW 82. – Etym.: dziś n. złożona z adi. *sarni* i ap. *kierz* 'krzak'. Wcześniej n. niem. zest. ap. *Frau* 'kobieta, pani' z ap. *Berg*.

SZADZKIE GÓRY, wzniesienia, 1,5 km na pn. od msc. Szadzko, *Szadzkie Góry* 1966 PisWS 215. – Etym.: zest. adi. od n. msc. *Szadzko* z ap. *górze*.

SZCZYT GRABNICKI, wzgórze, wys. 130 m n.p.m., 3 km na pn.-wsch. od msc. Grabnica, *Szczyt Grabnicki* 1965 Mityk 59. – Etym.: zest. ap. *szczyt* z adi. od n. msc. *Grabnica*.

TORFOWISKA POD TRAWCEM, użytek ekologiczny, pow. 12,6 ha, 2 km na pd.-zach. od msc. Wiewiecko, *Torfowiska Pod Trawcem* 1999 WPGW 49. – Etym.: zest. ap. plur. *torfowisko* 'teren o stałym, bardzo silnym uwilgotnieniu, porośnięty przez zbiorowisko roślin bagiennych i łąkowo-bagiennych, wytwarzających torf' SJP III 515 z wyr. przyimk., w którym występuje n. ponowiona z n. wzgórze *Trawiec*.

TORFOWISKO WIEWIECKO, użytek ekologiczny, pow. 7,2 ha, 0,5 km na zach. od msc. Wiewiecko, *Torfowisko Wiewiecko* 1999 WPGW 49. – Etym.: zest. ap. *torfowisko* (jw.) z n. msc. *Wiewiecko*.

TRAWIEC, wzgórze, wys. 163 m n.p.m., 1 km na pn. od msc. Granica, *Trawiec*, *Gross Gras Berge* 1991 MGW 69. – Etym.: współczesna n. polska jest kalką II członu n. niem., połączoną z adaptacją słowotwórczą: suf. *-ec* zastąpił człon *Berg*. Por. ap. *Gras* 'trawa'. We wcześniejszej n. niem. występuje adi. *gross* 'wielki, duży'.

WĘGORZYŃSKI DERKACZ, użytek ekologiczny, pow. 41,5 ha, 1,5 km na pd.-zach. od msc. Dłusko, *Węgorzyński Derkacz* 1999 MIPK. – Etym.: zest. adi. od n. msc. *Węgorzyno* z ap. *derkacz* 'ptak łowny, *Crex crex*'.

WIERZCHUCICE, użytek ekologiczny, pow. 60,2 ha, 4 km na pn. od msc. Ińsko, *Wierzchucice* 1999 MIPK. – Etym.: n. ponowiona z n. msc. *Wierzchucice*.

WIERZCHUCICE, wzgórze, wys. 159 m n.p.m., 4 km na pn. od msc. Ińsko, *Wierzchucice* Mp25. – Etym.: jw.

ZAKOŃCZENIE

1. Z terenu powiatu stargardzkiego i łobeskiego w wyniku ekscerpcji źródłowej zebrałam 93 nazwy obiektów terenowych wodnych i 82 nazwy obiektów terenowych lądowych.

2. Nazwy obiektów terenowych lądowych stanowią najmłodszy typ nazewnictwa w toponimii powiatu stargardzkiego i łobeskiego. Przeważają nazwy z dużą liczbą wyrażań przyimkowych na czele i nazwy odapelatywne.

3. Nazwy obiektów terenowych wodnych mają różną chronologię. Jest kilka archaicznych nazw staroeuropejskich nazywających największe rzeki i jeziora w

obydwu powiatach, np. *Ina, Rega, Miedwie, Woświn*. Prócz tego spotyka się znaczną liczbę nazw późnych, nadawanych zwłaszcza małym stawom, jeziorom, bagnetom, potokom, które systemowo nie różnią się od młodych nazw terenowych lądowych.

4. Nazwy niemieckie pojawiły się w XIII w. i były tworzone do połowy XX w. Pod względem semantycznym są one typowe dla obszarów kolonizowanych przez Niemców na ziemiach słowiańskich. Pod względem strukturalnym są stereotypowe i skonwencjonalizowane.

5. Ilość nazw ma związek z krajobrazem polodowcowym omawianego terenu, np. duża liczba nazw głazów narzutowych i „oczek” wodnych. Niektóre jeziora stały się bagnami, inne zarosły i zniknęły.

6. Wiele nazw odzwierciedla charakterystyczną florę i faunę powiatu (np. nazwy utworzone od nazw drzew: buków, brzoź, dębów, lip, leszczyń czy nazw zwierząt: lisów, łosi, wilków, kóz, saren, okoni, węgoryzy). Dużo nazw informuje o gospodarce leśnej i rybnej człowieka.

OBJAŚNIENIA SKRÓTÓW

1. Skrótory wykorzystanych źródeł i opracowań

BNWS - A. Belchnerowska, *Nazwy wód stojących w dorzeczu Bałtyku między dolną Odrą a dolną Wisłą*, Rozprawy i studia - Uniwersytet Szczeciński, t. 204/130, Szczecin 1993.

Brückner - A. Brückner, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Warszawa 1970.

ChKat - A. Choiński, *Katalog jezior Polski*, Poznań 1991.

Cursch - *Pomorze. Mapa administracyjna z podziałem na okręgi według stanu 1817 - 1918. Pommersche Kreiskarte. Die alten und neuen pommerschen Kreise nach dem Stande von 1817 - 1918*. 3 Blätter, Bearbeitet von Fritz Curschmann und Ernst Rubow, Dietrich Reimer, Berlin (skala 1: 350 000).

DT - J. Gajowniczek, *Dolice i okolice*, Stargard 1999.

EB - *Encyklopedia Britannica*, Edycja polska, Poznań 1999.

EP - *Encyklopedia powszechna*, t. I - IV, Warszawa 1973 - 1976.

Familiennamen - H. Nauman, *Familiennamenbuch*, Leipzig 1987.

FilipJ - J. Filipiak, J. Sadowski, *Jeziora szczecińskie (zarys faktografii)*, Szczecin, 1984.

Gottschald - M. Gottschald, *Deutsche Namenkunde*, Berlin 1971.

HEB - A. Belchnerowska, *Die Namen der stehenden Gewässer im Zuflußgebiet der Ostsee zwischen unterer Oder und unterer Weichsel (Nazwy jezior w dorzeczu Bałtyku między dolną Odrą i dolną Wisłą)*. *Hydronimia Europaea*, hrsgn. von W. P. Schmid, Lieferung 7. Stuttgart 1991.

HED - J. Duma, *Zuflüsse zur unteren Oder und zur Ostsee bis zur Persante (Nazwy dopływów dolnej Odry oraz Bałtyku po ujście Parsęty)*. *Hydronimia Europaea*, hrsgn. von W. P. Schmid, Lieferung 4. Stuttgart 1988.

HO - *Hydronimia Odry, Wykaz nazw w układzie hydrograficznym*. Praca zbiorowa pod red. H. Borka, Opole 1983.

Homanno - *Pomorze - księstwo*; mapa z XVI / XVII w. *Pomeraniae, Wandlicae*,

Regions Typ. Joh. Babtista Homanno, Norinberg (7,15 cm = 10 Militaria Germanica Communica).

Karaś – *Słownik gwar polskich*, pod red. M. Karasia, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź 1982.

Karłowicz – J. Karłowicz, *Słownik gwar polskich*, t. I – VI, Kraków 1900 – 1911.

Koz SO – S. Kozierowski, *Nazwy rzeczne w Lechii przybałtyckiej i w przyległych częściach Słowiańszczyzny północno – zachodniej*, „Slavia Occidentalis”, *Nazwy na - ica*: t. 9, 1930, s. 403 - 497.

Koza – S. Kozierowski, *Atlas nazw geograficznych Słowiańszczyzny Zachodniej, Zeszyt I, Pomorze Zachodnie*, Poznań 1934.

KSJP – J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiecki, *Słownik języka polskiego*, Warszawa 1900 – 1927.

Linde – S. B. Linde, *Słownik języka polskiego*, t. I – VI, Lwów 1854 – 1860.

LorH- F. Lorentz, *Slawische Namen Hinterpommerns*, bearb. von F. Hinze, Berlin 1964.

Lub – *Die Grosse Lubinsche Karte von Pommern aus dem Jahre 1618*, neu herausgegeben von Eckhard Jäger und Roderich Schmidt mit beschreibendem Text von Alfred Haas (1926) und einer Einführung von Manfred Vollack. Verlag Nordstdeutsches Kulturwerk, Lühdeburg 1980. Druck: Institut für Angewandte Geodäsie, Außenstelle Berlin.

MGW – J. Kosacki, J. Krzysztoń, *Miasto i gmina Węgorzyno*, Szczecin 1991.

Milewski – T. Milewski, *Nazwy z obszaru Polski podejrżane o pochodzenie wenytyjskie lub iliryjskie*, Slavia Antiqua, XI, 1964.

MIPK – *Ínski Park Krajobrazowy*, folder wyd. na zlecenie Dyrekcji Íńskiego i Szczecińskiego Parku Krajobrazowego (mapa, zdjęcia, tekst), Szczecin 1999.

Mityk – J. Mityk, *Wyżyna Ínska*, Warszawa 1965.

Mp 25 – *Mapy polskie w skali 1:25 000*, wyd. przez Zjednoczenie Przedsiębiorstw Geodezyjno-Kartograficznych „Geokart” w 1982 r.

Mpł – *Mapa powiatu łobeskiego z 1928 r. Entfernungs – und Reise Karte des Kreises Regenwalde*. (skala 1:75 000).

MpN 100 – *Pölitz – Naugard – Stettin – Stargard*, Berlin, Zusammendruck 1923 aus der Karte des Deutschen Reiches (skala 1: 100 000).

Mps – *Mapa powiatu stargardzkiego z 1928 r. Entfernungs – und Reise Karte des Kreises Saatzig u. Stargard*. Katasterverwaltung den Regierung (skala 1:75 000).

MSW – *Mapy stolikowe wsi z 1890 r. (Mapsstab 1:25 000 der natürlichen Länge, Reg. Bez. Stettin)*.

MTW – *Mapy topograficzne wsi z 1934 r. („Topographische Karte 1:25 000”)*.

Münster – *Pomorze - mapa pogładowa z 1550 r. Beschreibung dess Landts Pommern (sampt allen Herzogthumen)*. Graffeschafften und fürnemmen Stetten darinnen gelegen. Sebastian Münster, „Kosmografia”, wyd. niemieckie z 1550 r. (skala ok. 1: 1 000 000).

NN – E. Rzetelska – Feleszko, J. Duma, *Najstarsze niemieckie nazwy miejscowe i terenowe na Pomorzu Szczecińskim*, „Onomastica Slavogermanica”, nr 18, 1993, s. 43.

NRZP – E. Rzetelska – Feleszko, J. Duma, *Nazwy rzeczne Pomorza między dolną Wisłą a dolną Odrą*, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1977.

Pis – *Mapa Elektoratu Brandenburskiego, Meklemburgii i Księstwa Pomorskiego*

z 1633, wyd. N. J. Piscator (skala ok. 1:850 000).

PisWS – Cz. Piskorski, *Województwo szczecińskie. Przewodnik*, Szczecin 1966.

Przegl. pww – *Przeglądowy plan wód wędkarskich z 1999 r.*, materiały otrzymane w Wydziale Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Stargardzie.

PU – *Pommersches Urkundenbuch*, Bd. I (2 Auflage) hrsg. von K. Conrad, Köln - Graz 1970; Bd. II - VII hrsgn. von R. Klempin, Neudruck der Ausgabe, Stettin 1881 - 1940.

PZp – J. Jasnowska, M. Jasnowski, *Pojezierze Zachodniopomorskie*, Warszawa 1983.

R – S. Rospond, *Słownik nazw geograficznych Polski zachodniej i północnej, według uchwał Komisji Ustalania Nazw Miejscowych pod przewodnictwem Stanisława Srokowskiego*, cz. I – II, Wrocław – Warszawa 1951.

Rav – *Ravensteins Spezialkarte der Provinz Pommern*. Neu bearbeitet von Hans Ravenstein. Geographische Verlagsanstalt und Druckerei Ludwig Ravenstein A.-G., Frankfurt am Main, Wielandstrasse 31. (mapa po 1918 r., skala 1: 300 000).

RCDB – *Codex diplomaticus Brandenburgensis, Sammlung der Urkunden, Chroniken und sonstigen Quellenschriften für die Geschichte der Mark Brandenburg und ihrer Regenten*, wyd. A. F. Riedel, A t. 1 – 25 Berlin 1838 – 1863; B t. 1 – 6 Berlin 1843 – 1858; C t. 1 – 3 Berlin 1859 – 1861; D. Berlin 1862; Supplementband, Berlin 1862.

Rudnicki – M. Rudnicki, *Nazwy Odry i jej dopływów*, [w] : Monografia Odry pod red. A. Grodka, M. Kielczewskiej – Zalewskiej, A. Zierhoffer, Poznań 1948, s. 19-69.

Schm – *Schmettausche Karten von Pommern um 1780*. 28 Blätter, Köln – Graz 1963 (skala 1: 50 000).

Schmidt – F. Schmidt, *Orts- und Flurnamen des Kreises Pyritz nördlich der Plöne*, „Baltische Studien“, N.F., Bd. 24-25, 1922, s. 99-256.

SGKP – *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I - XV, pod red. F. Sulimierskiego, B. Chlebowskiego, W. Walewskiego, Warszawa 1880-1902.

SGPP – *Słownik geograficzny państwa polskiego i ziem historycznie z Polską związanych*, pod red. S. Arnolda, t. I : *Pomorze Polskie. Pomorze Zachodnie. Prusy Wschodnie*, Warszawa 1936 – 1939.

SJP – *Słownik języka polskiego*, pod red. M. Szymczaka, t. I – III, Warszawa 1978.

Sławski – F. Sławski, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, t. I – IV, Kraków 1952 – 1971.

SO – *Slavia Occidentalis*, Poznań.

SP – *Słownik prasłowiański*, oprac. przez zespół Zakładu Słowianoznawstwa PAN pod red. F. Sławskiego, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk od 1974.

SS – *Słownik staropolski*, pod red. S. Urbańczyka, Wrocław 1953 – 1988.

SSNO – *Słownik staropolskich nazw osobowych*, pod red. i ze wstępem W. Taszyckiego, Wrocław – Warszawa – Kraków od 1965.

Sychta – B. Sychta, *Słownik gwar kaszubskich na tle kultury ludowej*, t. I-VII, Wrocław 1967-1976.

TK25 – *Topographische Karte (Meßtischblätter) im Maßstab 1:25 000*. Hrsgn. in der 2. Hälfte d. 19.Jhs. und im 20.Jh. bis 1944.

TK100 – *Topographische Karte im Maßstab 1:100 000*, hrsgn. in den Jahren 1940 – 1944.

Topogr – *Topogr. Aufnahme des Königl. Preuß. Generalstabes 1890 Nachträge bei der geolog. Aufnahme Herausgegeben von der Königl. Preuß. Geologischen Landesanstalt*, Berlin 1910, Lieferung 165.

TrEO – R. Trautmann, *Die elb – und ostseeslavischen Ortsnamen*, Teil I, II, Berlin 1948.

TRK – J. Kosacki, *13 tras rowerowych wokół Węgorzyna*, Przewodnik, Szczecin 1988.

WPGW – D. Piątkowska, P. Wiraszka, O. Antoszek, *Waloryzacja przyrodnicza gminy Węgorzyna*, Szczecin 1999.

2. Inne skróty

adi.	-	Adiectivum	p.	-	prawy
adv.	-	Przysłówek	pd.	-	południowy
ap.	-	Apellativum	pie.	-	praindoeuropejski
b.n.n.	-	brak nazwy niemieckiej	plur.	-	pluralny
czł.	-	człon	pn.	-	północny
dem.	-	deminutivum	pol.	-	polski
dial.	-	dialektalny	pom.	-	pomorski
dł.	-	długość	por.	-	porównaj
dniem.	-	dolnoniemieckie	pow.	-	powierzchnia
dp.	-	dopływ	poz.	-	pozycja
ex.	-	eksploracja	przyimk.	-	przyimek
fem.	-	rodzaj żeński	przym.	-	przymiotnik
fonet.	-	fonetyczna	psł.	-	prasłowiański
form.	-	formant	rz.	-	rzeka
gen.	-	genetivus	rzecz.	-	rzeczownik
gniem.	-	górnioniemieckie	s.	-	strona
gw.	-	gwarowy	sg.	-	singularis
ha	-	hektar	sł.	-	słowiański
ib.	-	ibidem	stpol.	-	staropolski
ie.	-	indoeuropejski	struk.	-	strukturalny
im.	-	imiesłów	sub.	-	substytucja
jw.	-	jak wyżej	suf.	-	sufiks
jez.	-	jezioro	śrdniem.	-	średnio-dolno-niemieckie
k. msc.	-	koło miejscowości	śrgniem.	-	średnio-górno-niemieckie
kier.	-	kierunek	t.	-	tom
km	-	kilometr	tj.	-	to jest
KUNM	-	Komisja Ustalania Nazw Miejscowych	ts.	-	to samo
l.	-	lewy	uj.	-	ujście
licz.	-	liczebnik	urz.	-	urzędowy
lok.	-	lokalizacja	wg	-	według
m	-	metr	wsch.	-	wschodni
masc.	-	rodzaj męski	wsniem.	-	wysokoniemiecki
matafor.	-	metaforyczny	wyr. przyimk.	-	wyrażenie przyimkowe
n.	-	nazwa	wzg.	-	wzgórze
n. dem.	-	nazwa deminutywna	verb.	-	verbum
n. osob.	-	nazwa osobowa	zach.	-	zachodni
n. pam.	-	nazwa pamiątkowa	zest.	-	zestawienie
n. rz.	-	nazwa rzeki	złoż.	-	złożenie właściwe
n.p.m.	-	nad poziom morza	zob.	-	zobacz
neutr.	-	rodzaj nijaki	II	-	nazwa oboczna
niem.	-	niemiecka	*	-	nazwa zrekonstruowana
nom.	-	nominativus	+	-	nazwa nieistniejąca
ok.	-	około			

Zusammenfassung

Ausgewählte Flurnamen und Namen der Gewässer in den Kreisen Stargard und Łobez (Labes)

Das Ziel meines Artikels war, die interessantesten Flurnamen und Namen der Gewässer in zwei Kreisen vorzustellen, nämlich im Kreis Stargard und Kreis Łobez. Ich habe 93 Gewässer- (Flüsse, Kanäle, Bäche, Seen) und 82 Flurnamen (Gebirge, Erhebungen, Hügel, Nutzflächen, Forstreviere) ausgewählt.

Diese Namen treten sowohl auf den deutschen und polnischen Landkarten, als auch in früheren wissenschaftlichen Arbeiten, in Beschreibungen der polnischen Seen und in Reisebüchern auf. Aus den ausgewählten Namen habe ich ein Wörterbuch geschrieben. In dem Wörterbuch wird auf das offizielle aktuelle polnische Stichwort verwiesen.

Folgende Informationen werden in jedem Stichwortartikel aufgesammelt:

- Charakter des Objektes, seine Fläche (betrifft Seen) und Länge (betrifft Flüsse) die Höhe über dem Meeresspiegel (Gebirge und Hügel), Quellenmaterial und sowohl die deutsche als auch die polnische Etymologie.

Alle Objekte wurden genau geographisch eingeordnet.

Nachdem man die im Wörterbuch auftretenden Namen analysiert hat, kann man folgende Schlussfolgerung ziehen:

- Die Flurnamen der Kreise Stargard und Łobez sind der jüngste Typ der Namen, überwiegend sind das Namen mit vielen Präpositionen und Appellativnamen.
- Die Namen der Gewässer haben eine ganz verschiedene Chronologie. Es gibt einige, indoeuropäische Namen der größten Seen und Flüsse der beiden Kreise, z.B. Ina (Ihna), Rega, Miedwie (Madü-See) und Woświn (Wothschwien-See). Außerdem werden ganz viele Spätnamen angewendet, die vor allem kleinen Teichen, Seen, Sumpfbereichen, Bächen gegeben wurden, die sich allgemein von den jungen Flurnamen nicht unterscheiden.
- Deutsche Namen erschienen im 13. Jh. und wurden bis zur Mitte des 20. Jh.s. gebildet. In der semantischen Beziehung sind sie typisch für die slawischen Gebiete, die von den Deutschen kolonisiert wurden, in struktureller Hinsicht dagegen sind sie stereotyp und konventionell.
- Eine Vielzahl der Namen besitzt einen engen Zusammenhang mit der postglazialen Landschaft, z. B. die große Anzahl der Namen der Findlinge und Wasserobjekte, manche Seen wurden zu Sumpfbereichen, andere wurden von Unkraut bewachsen und verschwanden.
- Viele Namen sind charakteristisch für Fauna und Flora der beiden Kreise (z. B. die Namen, die von den Baumnamen oder Tiernamen abgeleitet sind: Buche, Birke, Eiche, Linde, Haselstrauch, oder Fuchs, Elch, Wolf, Ziege, Reh, Barsch, Aal).

Viele Namen informieren auch über Wald- und Fischwirtschaft.